

Xəbər
Yeni dəfn
qaydaları:
ehsan
mövzusu
yenə
açıq qaldı
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 dekabr 2018-ci il Cümə № 268 (6157) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident İlham Əliyevdən mühüm Qarabağ bəyanatları

"Ermenistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün daha əlverişli vəziyyət yaranıb"

yazısı səh.7-də

Qərbdən Rusiyanın "pul kəmərinə" ciddi zərbə

yazısı səh.11-də

Xətainin icra başçısı işdən çıxarıldı

yazısı səh.2-də

51 vətəndaş fəalının Aİ və hökumətə müraciətinə reaksiyalar

yazısı səh.3-də

İrəvanla Qarabağ erməniləri arasında gərginlik pik həddə

yazısı səh.7-də

Açıq Hökumət Tərəfdaşlığının şərtlərinə Bakıdan "ultimatumdur" dedilər

yazısı səh.10-də

NATO və Rusiya generallarını görüşməyə vadar edən səbəblər

yazısı səh.3-də

YAP bələdiyyələrə görə Seçki Məcəlləsini dəyişir

yazısı səh.5-də

Bakıda sarı jiletləri kimlər alır - ilginclik təfərrüat

yazısı səh.5-də

Özəl klinikalarda şok qanunsuzluq - 231 milyon manat vergidən gizlədilib

yazısı səh.12-də

Azərbaycana ərəb yatırımları niyə gecikir - səbəblər

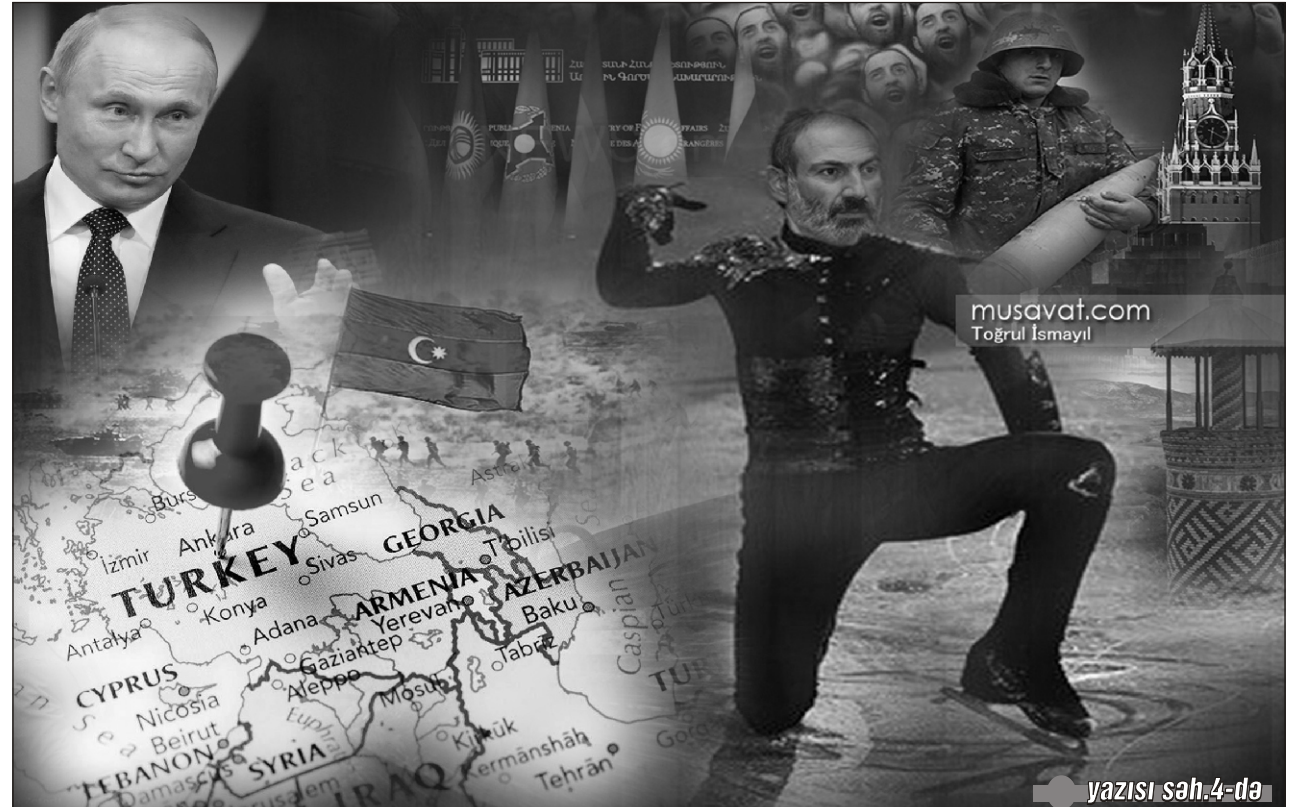
yazısı səh.14-də

Qasıqçını "İlin adamı" elan edən "Time" jurnalı kimləri, niyə seçib?

yazısı səh.13-də

ERMƏNİSTANA ƏN ETİBARLI "QAPI" ... PAŞINYAN TÜRKİYƏYƏ GEDİR?

Düşmən ölkənin "nəfəslisi" kiçilir; Qərb analitikləri Nikol Paşinyanı tələsməyə çağırır və ona 3 hədəf göstərdilər - biri Qarabağ...; erməni lideri ölkəsi ətrafında getdikcə daralın çənbəri açma biləcəkmiz?

yazısı səh.4-də

Trampın Bakıya göndərmək istədiyini səfir Senatda sorğu-sual edilir

Senatın Beynəlxalq Əlaqələr Komitəsi Örl Litzenbergerin namizədliyini müdafiə etsə, səfir son dinləmələrə hazırlaşmalıdır

yazısı səh.11-də

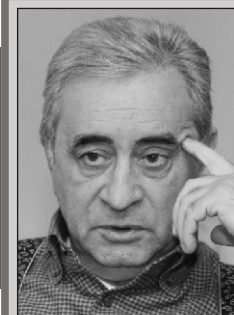
İran gələn il qarışa bilər - Pompeodan qorxulu açıqlamalar

yazısı səh.6-də

Yanvarda Cahangir Hacıyev ikinci məhkəməsi başlayır

yazısı səh.12-də

İlham Rəhimov: "Putin və onun komandası Qarabağ məsələsinin çözümünə çalışır"

yazısı səh. 8 və 9-da

İlham Əliyev Rəcəb Tayyib Ərdoğana başsağlığı verib

İlham Əliyev Ərdoğana başsağlığı verib.

"Report"un xəbərinə görə, başsağlığı məktubunda deyilir: "Hörmətli cənab Prezident, Əziz Qardaşım!

Ankarada baş vermiş dəmir yolu qəzası nəticəsində insan tələfatı və yaralananlar barədə xəbər məni son dərəcə kədərləndirdi. Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, qardaş Türkiyə xalqına öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznle başsağlığı verir, yaralananlara və xəsəret alanlara şəfa diləyirəm.

Allah rəhmət eləsin!"

Prezident Gənclər Mərkəzinin açılışında

Prezident İlham Əliyev paytaxtın Sabunçu rayonunun Bakıxanov qəsəbəsində yeni inşa edilmiş Gənclər Mərkəzinin açılışında iştirak edib.

"Report" xəbər verir ki, Gənclər Mərkəzi yenidən qurulan istirahət parkında yerləşir. Ərazisi 2,3 hektar olan parkda yenidənqurma işlərinə 2014-cü ilin sonunda başlanılıb. Parkda yenidənqurma işləri çərçivəsində inşa olunan üçmərtəbəli Gənclər Mərkəzinin qarşısında ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsi ucaldılıb.

Dövlət başçısı ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstəsi qoyub.

Sonra prezident İlham Əliyev Gənclər Mərkəzinin rəmzi açılışını bildiren lenti kəsib və burada yaradılan şəraitlə tanış olub.

Xətəinin icra başçısı işdən çıxarıldı

Prezident İlham Əliyev Razim Məmmədovun Bakı şəhəri Xətai Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı vəzifəsindən azad edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

"Report" xəbər verir ki, sərəncama əsasən, Razim İsa oğlu Məmmədov Bakı şəhəri Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad edilib.

Qeyd edək ki, R.Məmmədov 2006-cı il sentyabrın 26-da Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsinə təyin olunmuşdu.

Nar MiFi
4G internet hər zaman yanında!
30 GB=20 AZN | 6 ay pulsuz

"Nar MiFi" paketini al, 6 aya qədər pulsuz internet əldə et!

Ölkənin ən gənc və innovativ mobil operatoru "Nar" yüksək sürətli internetə çıxış imkanı verən "Nar MiFi" paketini təqdim edir. "Nar MiFi" paketinə aylıq 30 GB olmaqla 6 aya qədər yüksək sürətli internet və daşınabilən MiFi cihazı daxildir. "Nar MiFi" paketinin ilkin qiyməti 120 AZN təşkil edir. Paketin daxilindəki pulsuz internet bitdikdən sonra, abunəçilər aylıq 20 AZN ödəməklə, 30 GB internet əldə edə bilərlər.

"Nar MiFi" ilə abunəçi olduğu yerdən asılı olmayaraq, hər zaman onlayn olacaq və sərfəli qiymətə yüksək sürətli internetə çıxış əldə edəcək. Eyni zamanda, istifadəçinin interneti dostları və yaxınları ilə asanlıqla paylaşması mümkün olacaq. Portativ cihazı abunəçi rahat quraşdırma bilər və SIM kartı və batareyanı cihaza daxil etməklə, internet aktiv olacaq. "Nar MiFi" cihazının ölçüsünün kiçik və yüngül olması onu asanlıqla istənilən yere aparmağa imkan verir.

Qeyd edək ki, 3G və 4G şəbəkəsini bütün ölkə ərazisində artırmaya davam edən "Nar" hazırda ölkədə ən geniş şəbəkələrindən birinə malikdir. "Nar MiFi" cihazını abunəçi istənilən "Nar" satış və xidmət mərkəzləri və ya diler mağazalarından əldə edə bilər. "Nar MiFi" haqqında daha ətraflı məlumatı nar.az saytıdan əldə etmək olar.

Avropa İttifaqı: «Azərbaycanla yeni sazişin mətnini gələn ilin may ayınadək razılaşdırmağı düşünürük»

Avropa İttifaqı (Aİ) Azərbaycanla yeni sazişin mətnini gələn il «Şərqi Tərəfdaşlığı proqramı»nın 10 illiyi qeyd ediləcəyi may ayınadək razılaşdırmağı düşünür.

Bu barədə "Report"un sualına cavab verən Avropa İttifaqının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri, səfir Kestutis Yanksauskas məlumat verib.

Diplomat danışıqların növbəti mərhələsinin bu ayın əvvəlində Bakıda keçirildiyini xatırladı.

"Çox mühüm irəliləyişə nail olunub, xüsusilə də ticarət sahəsində", - deyən Aİ rəsmisinin sözlərinə görə, növbəti danışıqların gələn ilin yanvarında keçirilməsi üçün Brüsseldə

məqsədyönlü işlər görülür.

"Belə demək olar ki, sənədin mətnini Şərqi Tərəfdaşlığının 10 illiyi tədbirlərində razılaşdırmağa ümidvarıq ki, bəlkə gələn ilin ortalarında təsdiqləndiriləcək", - deyən K.Yanksauskas qeyd edib.

UEFA avrokuboklarda iştirak edən Azərbaycan klublarına pul ödəyib

UEFA-nın 2018/19 mövsümündə avrokuboklarda iştirakı görə ayırdığı vəsait Azərbaycan klublarının hesabına köçürülüb.

"Report" AFFA-nın rəsmi saytına istinadən xəbər verir ki, UEFA Klub Yarışlarının Keçirilməsi Komitəsinin 06.07.2017-ci il tarixli, 38 sayılı məktubuna və 2018/19-cu il mövsümünün qaydalarına uyğun olaraq, UEFA tərəfindən ayrılmış vəsait milli assosiasiyanın vasitəçiliyi ilə müvafiq qaydada klublara verilib.

Çempionlar Liqasında iştirak edən "Qarabağ" 1 milyon 140 min avro, Avropa Liqasına qatılan "Keşlə", "Neftçi" və "Qəbələ" isə 240 min avro alıb.

Ümumi kommersiya gəlirinin izafi olması nəzərə alınmaqla birbaşa sabit məbləğin faizinə əsasən, Avropa Liqasının təsnifat mərhələsində iştirak etmiş "Keşlə" (səbiq "İnter") klubu üçün ayrılmış 25 min 10 avro vəsait 2017-ci ildə "İnter" Futbol Klubunun borcları AFFA tərəfindən ödənilməsi üçün milli assosiasiyanın balansında saxlanılıb.

Rusiya İranla birgə layihələri dayandırdı

"Rosneft" İran Milli Neft Şirkəti ilə birgə layihələrdən imtina edib.

Məlumatı "Vedemosti" qəzeti yayıb. Bildirilir ki, layihələr 2018-ci ilin yayında ABŞ sanksiyaları ilə əlaqədar dayandırılıb.

Qəzetin başqa bir mənbəsi isə layihələrə "Rosneft"-in öz strategiyasını dəyişdirib, daha çox ölkədaxili layihələrə diqqət ayırdığı üçün son qoyulduğunu bildirib.

Qeyd edək ki, ABŞ İranın neft layihələrinə noyabr ayından sanksiyalar tətbiq etməyə başlayıb.

Bu gün yağış yağacaq

Dekabrın 14-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı gözlənilir. Gecə və axşam bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Mülayim şimal-qərb küləyi gündüz cənub-şərqi küləyi ilə əvəz olunacaq.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən "Qafqazinfo"ya daxil olan xəbərə görə, havanın temperaturu Bakıda və Abşeron yarımadasında gecə 6-8, gündüz 10-12 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi 765 mm civə sütunundan 770 mm civə sütununa yüksələcək, nisbi rütubət 65-75 faiz olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında dekabrın 14-də hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gecə və axşam bəzi yerlərdə yağış yağacağı, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı ehtimalı var. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 4-8, gündüz 9-13 dərəcə isti, dağlarda gecə 0-4, gündüz 5-9 dərəcə isti təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoz

Dekabrın 14-15-də Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin zəif və mülayim tərəddüdü meteohəssas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

Bakıda ödəmə aparatı sındırıldı: 700 manat pul oğurlandı

Yasamal rayonunda yerləşən mağazada oğurluq cinayət qeydə alınıb. AzNews.az-ın məlumatına görə, Azad Ağayevə məxsus mağazada yerləşən MilliÖn ödəmə aparatının qapısı sındırılaraq içərisində olan 700 manat pul oğurlanıb. Baş vermiş cinayət barədə ilk olaraq elə mağaza sahibinin özü xəbər tutub və dərhal polisə məlumat verib.

Hazırda polis əməkdaşları cinayəti törədən şəxsin axtarışlarına başlayıb, müşahidə kameralarına baxış keçirilib, şahidlər dindirilib.

Faktla əlaqədar Yasamal RPI-də Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanıb.

Ermənistanda təbii qazın qiyməti bahalaşacaq

Ermənistanda təbii qazın qiyməti bahalaşacaq. Məlumatı yerli "Jamanak" qəzeti yayıb.

Bildirilib ki, Rusiya ilə təbii qazın qiymətinin aşağı salınması ilə bağlı danışıqlar aparılır: "Bu isə o deməkdir ki, 2019-cu il yanvarın 1-dən Rusiya qazı Ermənistana daha baha qiymətə satılacaq. Bu da istehlakçılara baha qiymətə başa gələcək".

Qeyd edək ki, Ermənistanın baş naziri səlahiyyətini icra edən Nikol Paşinyanın dekabrda Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə təbii qazın qiymətini yenidən müzakirə etmək niyyətində olması barədə məlumat yayılmışdı. Ancaq bu müzakirə baş tutmayıb. Ermənistanda yeni hökumət 2019-cu ilin yanvarında formalaşdırılacaq.

Xatırladaq ki, Rusiya Ermənistana min kubmetr qazı 150 dollara satır.

Tamerlan Qarayev Azərbaycanın Litvada səfəri təyin edilib

Tamerlan Elmar oğlu Qarayev Azərbaycan Respublikasının Litva Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri təyin edilib.

"Report"un məlumatına görə, prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb.

Dövlət başçısının digər sərəncamı ilə T.Qarayev Azərbaycan Respublikasının İndoneziya Respublikasında, eyni zamanda Filippin Respublikasında, Timor-Leste Demokratik Respublikasında, Sinqapur Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri və Cənub-Şərqi Asiya Dövlətləri Assosiasiyası (ASEAN) yanında daimi nümayəndəsi vəzifələrindən geri çağırılıb.

Xələf Xələfov xarici işlər nazirinin müavini vəzifəsindən azad edilib

Xələf Alı oğlu Xələfov Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini vəzifəsindən azad edilib.

"Report"un məlumatına görə, prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb.

Eldar Əzizovun qardaşına yüksək vəzifə verildi

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizovun qardaşı Aydın Əzizovun vəzifəsini yüksəldib.

Unikal.org xəbər verir ki, S. Babayevin müvafiq əmri ilə Aydın Əzizov Bakı şəhərində yeni yaradılan 5 tibbi-sosial ekspert komissiyasının Səbəyel, Yasamal, Nəsimi rayonları üzrə sədri (baş həkim) təyin edilib.

Xəbəri Aydın Əzizov təsdiqləyib.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl A.Əliyev Səbəyel rayonunun tibbi-sosial ekspert komissiyasının müdiri vəzifəsində çalışırdı.

Ermənistan rəsmisi Bakıya gəlir

Ermənistan dekabrın 14-də Bakıda keçiriləcək Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (QDİƏT) Xarici İşlər Nazirliyi Şurasının iclasında təmsil olunacaq.

Virtualaz.org-un "Sputnik Armeniya"ya istinadən məlumatına görə, Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Anna Naqdalyan bildirib ki, iclasda Yerevan Xarici İşlər Nazirliyi Çoxtərəfli və İkitərəfli İqtisadi Əməkdaşlıq Departamentinin rəisi Aşot Köçəryan təmsil edəcək.

Xatırladaq ki, Azərbaycan QDİƏT-ə sədrliyi bu ilin noyabrında qəbul edib.

Vətəndaş cəmiyyəti fəallarından ibarət böyük qrup dekabrın 7-də Azərbaycan hökumətinə və Avropa İttifaqına müraciət qəbul edib. Müraciətdə əməkdaşlıq haqqında gələcək müqaviləyə hüquqi və siyasi islahatların daxil edilməsinin vacibliyi qeyd olunub.

Müəlliflər xatırladırlar ki, 24 noyabr 2017-ci il tarixində imzalanmış "Şərqi Tərəfdaşlığı" sammitinin birgə bəyannaməsində Aİ və Azərbaycan dərin və hərtərəfli əməkdaşlıqla bağlı iradələrini təsdiq ediblər. Aİ və Azərbaycan arasında əlaqələrin dərinləşməsi demokratiya, qanunun aliliyi və yaxşı idarəçilik, insan hüquq və fundamental azadlıqlara hörmət edilməsi kimi birgə öhdəliklərə və prinsiplərə əsaslanmalıdır".

Hesab edirik ki, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi iqtisadi rifaha, demokratikləşmə prosesinə və insan hüquqlarının təşviq edilməsinə mənfi təsir göstərir. Bu münaqişə sülh yolu ilə beynəlxalq norma və prinsiplərə əməl edilməklə həll edilməlidir", - müraciətdə deyilir. Müraciəti vətəndaş cəmiyyətinin 51 görkəmli təmsilçisi imzalayıb.

Müraciətin təşəbbüskarlarından biri, Milli və Beynəlxalq Tədqiqatlar Mərkəzinin prezidenti, hazırda ölkədən kənar yaşayan Leyla Əliyeva müraciətlə bağlı ASTNA-nın suallarına cavab verərkən bildirib ki, məqsədləri Azərbaycan cəmiyyətinin kimliyindən və dəyərlərindən xəbər verməkdir. Leyla xanım ölkəmizi qonşu dövlətlərlə də müqayisə edib.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı

malı 51 nəfərin bu müraciətinə "Yeni Müsavat" da belə şərh verdi: "Müraciətlə mətbuatda tanış oldum. Leyla xanımın müsahibəsini də oxudum. Mənə elə gəlir ki, burada yetərinə konjunktura var. Sanki sifarişli bir yanaşmadır. Azərbaycanın tutmuş olduğu yola kölgə salan və təhdid xarakteri daşıyan bir müraciətdir. Heç kəsə sirr deyil ki, Azərbaycan 1991-ci ildən etibarən Avropa İttifaqı ilə yaxın əlaqələr qurmağa çalışır. Sonralar bu əlaqələr ən müxtəlif sazişlərlə rəsmiləşdirilib. 2009-cu ildə biz "Şərqi Tərəfdaşlığı Proqramı"na daxil olduq. Bu proqram çərçivəsində Avropa Birliyi ilə hərtərəfli əməkdaşlığı təmin etmək üçün danışıqlar aparırıq. Rəsmi açıqlamalardan çıxış edərək danışıqların uğurla getdiyini deyə bilərik. Azərbaycan bu gün bütün mənalarda Cənubi Qafqazın lider dövlətidir. Bunu nə mənim, nə də rəsmi şəxslərin açıqlamalarına istinad edərək söyləmək gerek deyil. Ən azından bunu dünyanın aparıcı qurumları apardıqları araşdırmalardan və sorğulardan sonra dəfələrlə etiraf ediblər. Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında gədən danışıqlara, əlaqələrə zərbə vurmaq cəhdləri Leyla xanımın müsahibəsində açıq görünür. Burada ən

51 vətəndaş fəalının Aİ və hökumətə müraciətinə reaksiyalar

Fəzail Ağamalı: "Azərbaycanı istəməyən antimillilik qüvvələrin birgə hazırlanmış olduğu, ölkəmizi təhdid edən bir sənəddir"

çox məni narahat edən o oldu ki, bu münaqişə sülh yolu ilə beynəlxalq norma və prinsiplərə əməl edilməklə həll edilməlidir. Nəyə görə bura Azərbaycanın ərazi bütövlüyü salınmır? Ərazi bütövlüyümüz beynəlxalq norma və prinsiplərə uyğun şəkildə həll edilməlidir. Bu daha düzgün olardı. Ərazi bütövlüyümüzün orada əzəksini tapmaması sual do-

Mirvari Qəhrəmanlı: "Hökumət görəcək ki, vətəndaş cəmiyyətinə nə qədər ehtiyacı var"

ğurur. Demək, burada başqa niyyətlər var. Həmin şəxslərin üzərlərində duran şəxslər olduğu üçün onlar məsələyə bu cür yanaşmağa üstünlük verirlər. Azərbaycanda guya insan haqlarının olmaması, siyasi məhbus, söz azadlığı, vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı ilə bağlı fikirlər artıq o qədər çəynənib ki, insan buna əhəmiyyət vermək istəmir.

Ölkəmizdə kimin bu gün söz azadlığı boğulur? Sosial şəbəkələrdə istediklərini ifadə edirlər. Fransada baş vermiş hadisələr göz önünə gətirilməlidir. Bəli, Avropa dəyərləri əhəmiyyətlidir. Biz onun dəyərlərinə doğru addım-addım irəliləyirik. Azərbaycan bu gün beynəlxalq qurumlarla sıx əməkdaşlığa malikdir. Ölkəmiz Avropa İttifaqına daxil olan dövlətlərdən 9-u ilə ikitərəfli strateji əməkdaşlığa malikdir. Azərbaycan tək Avropa Birliyi ilə deyil, ittifaqa daxil olan ölkələrlə də yaxından əlaqələr qurur. Burada Rusiya amili önə çəkilir. Azərbaycan Rusiya ilə bir-birinin daxili işlərinə qarışmamasının fonunda yaxından əməkdaşlıq edir. Rusiyanın Azərbaycanda "Beşinci kolon"u var, bunu istisna etmək olmaz. Amma bu "kolon" ölkə daxilində gedən proseslərə təsir etmək gücündə deyil. Çünki prezidentin xalqa yönəlik siyasətinə alternativ yoxdur. Hazırda Avropadan üstün dəyərlər də var. Bu sırada Sinqapur, Yaponiya kimi ölkə-

lərin adlarını çəkə bilərik. Müraciətdə siyasi islahatlara toxunulub. Bu gün Azərbaycanda həm hüquqi, həm siyasi, həm sosial, həm də iqtisadi islahatlar uğurla davam etməkdədir. Bu tip sənədi uğurlu hesab etmirəm. Düşünürəm ki, bu sənəd Azərbaycanı istəməyən antimillilik qüvvələrin birgə hazırlanmış olduğu, ölkəmizi təhdid edən bir sənəddir. Bu, mənə böyük təəssüf doğurur".

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı belə bir müraciəti vacib hesab edir: "Tiflisdə keçirilən son forumda Azərbaycanın vətəndaş cəmiyyəti çox bərhad olub. Buna səbəb də vətəndaş cəmiyyətinin mövcud durumudur. Biz daim etirazımızı bildirmişik. Hazırda QHT-lərin fəaliyyətini cəmiyyət demək olar hiss etmir. Bu təşkilatların çoxu müxtəlif qurumların, şəxslərin nəzarəti altındadır. Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında bağlanacaq sazişə bu məsələləri daxil etmək mütləqdir. Proseslərin bu şəkildə davamı hakimiyyətə də sərf etmir. Zaman gələcək hökumət görəcək ki, vətəndaş cəmiyyətinə nə qədər ehtiyacı var. Ölkədə hüquqi və siyasi islahatlar getmir".

□ **Cavansir ABBASLI,** "Yeni Müsavat"

NATO və Rusiya generallarının görüşməyə vadar edən səbəblər

Elxan Şahinoğlu: "Hər iki tərəf narahatdır, gərginliyi azaltmağa ehtiyac var"

Xəbər verildiyi kimi, dekabrın 12-də Bakıda NATO Müttəfiq Qüvvələrinin Avropadakı Baş komandanı Körtis Skaparrotti ilə Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, ordu generalı Valeri Gerasimov arasında görüş keçirilib.

Rusiya Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumatda deyilir ki, V.Gerasimov görüş zamanı NATO-nun Rusiya sərhədləri yaxınlığındakı hərbi mövcudluğunun artdığını qeyd edərək bunun gərginliyi azaltmağa şərait yaratmadığını diqqətə çatdırıb.

NATO Müttəfiq Qüvvələrinin Avropadakı Baş komandanı Körtis Skaparrotti ilə Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, ordu generalı Valeri Gerasimov arasında Bakıda məhz indiki dövrdə görüş keçirilməsini hansı məsələlər zəruri edə

bilərdi? Bu yaxınlarda Rusiya ABŞ-ın Avropadakı müttəfiqlərini zərbə ilə hədələmişdi. Bu cür problemlər görüşü vacib edən amillərdən sayıla bilərmi? Bu görüşdə əsas maraqlı tərəf və təşəbbüsçü Amerika, yoxsa Rusiya ola bilirdi?

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, NATO Müttəfiq Qüvvələrinin Avropadakı baş komandanı Körtis Skaparrotti ilə Rusiya silahlı qüvvələrinin baş qərargah rəisi Valeri Gerasimovun Bakıda

görüşü bir neçə səbəbdən diqqəti cəlb edirdi. Bu onların 3-cü görüşü idi və hər 3-ü Bakıda olub: "Rusiya Müdafiə Nazirliyi ilə NATO komandanlığı arasında mü-

zakirə olunacaq çox mövzu var. Rusiya NATO-nun sərhədlərinə yaxınlaşmasından və Amerikanın bir çox Avropa dövlətində raketlər yerləşdirməsi istəyindən narahatdır. Eyni ilə Rusiyanın NATO ölkələrinə yaxın hərbi təlimləri Brüsseli narahat edir. Bu gərginliyi azaltmağa ehtiyac var. Bunun yolları tapılmalıdır. Əlbəttə, Bakı görüşündə bütün məsələlərin həll olunduğunu düşünmək yanlış olardı. Ancaq ən azı Bakıdakı mütəmadi dialoq gərginliyin daha çox artmasına bir müddət imkan vermir".

Politoloq hesab edir ki, indi görüşün keçirilməsində, özü də Bakıda keçirilməsində daha çox maraqlı olan tərəfin Rusiya olduğu istisna deyil: "Bilirsiniz ki, Azərbaycan prezidenti hər iki qonaqla ayrıca görüşdü.

Azərbaycan həm NATO, həm də Rusiya Müdafiə Nazirliyi ilə əməkdaşlıq edir. Bir-biri ilə rəqabətdə olan iki böyük gücün görüş yeri kimi Bakını seçməsi Azərbaycanın bölgədə oynadığı rolla əlaqəlidir. İndi təsəvvür edin ki, bəzilərinin dediyi kimi, Azərbaycan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvüdür, belə olan halda NATO Bakının görüş yeri kimi seçilməsinə razı olardı mı? Əsla, bizi Rusiya tərəfdarı kimi qəbul edərək görüş üçün başqa məkan seçməkdilər və bizə verilən status itiriləcəkdə. Bizi Rusiyanın təşkilatına sürükləmək istəyənlərin bunu da nəzərə almaları lazımdır. Görüş yeri kimi Tiflis ona görə seçilə bilməz ki, Gürcüstanın Rusiya ilə münasibətləri soyuqdur və bu ölkə NATO üzvlüyünə çalışır. İrəvan görüş yeri kimi ona görə seçilə bilməzdi ki, Ermənistan Rusiyanın strateji müttəfiqidir, NATO bu məkana razılaşmazdı. Cənubi Qafqazda görüş üçün yeganə münasib məkan Bakıdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA,** "Yeni Müsavat"

Sökülə-sökülə tikilən şəhərin yeni epoxası

Xalid KAZIMLI

Yaşlı sakinlər yəqin ki, Bakının 30-40, hətta 50-60 il əvvəlini yaxşı xatırlayırlar. Şəhər nə haldaydı, necəydi? O şəninə şeirlər yazılan, mahnılar bəstələnən şəhərin mərkəzi nahiyələrini çıxarmaqla paytaxtda tam bir biabırçılıq hökm sürürdü.

Köhnə bədii və sənədli filmlərin ağ-qara kadrlarında Bakı əsl Bakı deyil. O süjetləri şəhərin ən gözəgəlimli yerlərində çəkiblər, əslində isə Bakının bir xeyli hissəsi yastı-yapalaq geceqondulardan, dar-düdük küçə və dalanlardan, boş yerləri isə neftli-mazutlu gölməçələrdən, şoranlıqlardan ibarət idi.

Bakının siması ötən əsrin 50-ci illərindən sonra start götürmüş, ta SSRİ dağılana qədər davam edən tikinti-quruculuq işləri vüsət aldıqdan sonra bir qədər dəyişmişdi.

Metro stansiyaları, çoxmərtəbəli binalar, stadionlar, idman, konsert zalları tikilmiş, ancaq yenə də Bakı müasir meqapolis olmaqdan uzaq qalmışdı. Bu, öz arxa küçələri ilə daha çox Kəlküttəyə, Şanxaya bənzəyən bir şəhər idi.

Bir də 2000-ci illərdən sonra Bakıda əsaslı şəkildə tikinti bumu yaşandı - bir tərəfdən dövlət, bir tərəfdən mafioz-oligarxlar, o biri tərəfdən yeni əmələ gələn sahibkarlar zümrəsi Bakını öz aralarında hektar-hektar, sot-sot bölüb yenidən tikməyə başladılar.

Bu tikinti bir az planlı, bir xeyli də spontan, xaoslu səciyyə daşıdı. Bununla belə, Bakının mərkəzi hissəsi, dənizkənarı bulvarı tamamilə yeniləndi, köhnələrdə şəhərin "yataqxanası" adlandırılan rayonlarında göydələnlər ucaldıldı, yeni-yeni parklar salındı, körpülər, tunellər, yolötürücüləri, yeni metro stansiyaları inşa edildi.

İndi şəhər pis-yaxşı müasir meqapolislərə bənzəyir. Bir də şəhər ətrafındakı yeni-yeni geceqonduların yerində alman üsulu ilə, planlı qəsəbələr salınsaydı, lap yaxşı olardı. Amma nə edək, qabiliyyətimiz budur, şəhərsalma bacarığımız bundan ibarətdir.

Ən ümdeəsi odur ki, Bakı bu illər ərzində daima sökülə-sökülə tikildi. Bunsuz mümkün deyildi. Bakıdakı köhnə, ömrünü başa çatdırmış tikililər, kəsafət yağan məhəllələr sökülməyəydi, yeri inşaət meydançasına çevrilməyəydi, Bakını müasirləşdirmək mümkün olmayacaqdı.

Bir zamanlar Basın adlanan, əsl adı Füzuli küçəsi olan yaşayış massivinin yerində indi qış bulvarı salınıb və bura xeyli müasirləşib, abadlaşib. Yaxud məşhur "Sovetski" məhəlləsini, "Kubinka" ətrafını, "Xutor" hündəvərini götürək.

Əlbəttə, dədə-babadan həmin massivlərdə yaşayanlar üçün oradakı tikililərin sökülməsi xeyli dərəcədə emosional məsələdir. Onların orada xatirələri, keçmiş günləri var. Ancaq insan daima irəli baxmalı, inkişafa can atmalıdır. Keçmiş qapanıb qalmalı olsaydıq, onda gerek biz hələ də dədə-babalarımız kimi qazmalarda, kərpic evlərdə, çovustanlarda, keçə döşənmiş alaçılarda yaşayaydıq. O, qazmalar və daxmalarda da xeyli xatirələr qalmışdı.

Söz yox, tarixi-memarlıq abidəsi sayılan tikililərə toxunmaq olmaz, hətta onları göz bəbəyi kimi qorumaq lazımdır.

Ancaq birmərtəbəli, yarıuçuq, pəncərəsiz, zirzəmi tipli tikililəri, hətta Xruşovun vaxtında tikilmiş beşmərtəbəli evləri qoruyub saxlamağın bir anlamı yoxdur. Onları sökmək, yerində geniş parklar və göydələnlər inşa etmək, əvvəlki dar küçəni geniş prospektə çevirmək mümkündür.

2000-ci illərin əvvəlində, hazırda çoxlarının bəyənmediyi, tənqid etdiyi Hacıbala Abutalıbov Bakının rəhbəri təyin ediləndə də şəhər ağlamlı gündəydi. Təkcə paytaxtın dörd bir tərəfindəfəaliyyət göstərən göy brezentli kafe-restoranları, necə gəldi inşa edilən tikililəri xatırlayaq. İyrenç mənzerəydi...

Bu baxımdan şəhərin indiki rəhbəri Eldar Əzizovun da öz işinin icrasına söküntü ilə başlaması anlaşılındır. Ənənə belədir. Gələn sökə-sökə gəlir. Barı tikə-tikə getsə...

Sadəəcə, könül istər ki, Eldar Əzizov şəhərin estetik görünüşünü pozan tikililəri sökə-sökə dəniz kənarlarına doğru da irəliləsin, Xəzəri hündür hasarlarla mühasirəyə alıb xaldan gizləyənlərin villalarını olmasa da, hasarlarını söksün.

Hazırda aktual olan budur. Atatürk parkındakı restoranlardan çox, xalqı perişan edən məhz dənizin hasarlanmasıdır.

Ümid edək ki, onun da sırası gələcək və Bakının mənzərəsini, rahatlığını pozan, onu dünya meqapolislerinden geri qoyan bütün tikililərin sonu çatacaq.

Ermənistanın 9 dekabr seçkilərindən sonra regionda yeni bir situasiyanın yaranmağa olduğu haqda təxminlər artıb. İşğalçı ölkə daxilində proseslərin necə inkişaf edəcəyi sözsüz ki, onun ətrafındakı duruma, o sırada Dağlıq Qarabağ məsələsinə də birbaşa təsir edəcək. Əsas diqqət isə təbii ki, "iki stul" da oturmaq limiti artıq bitmiş erməni baş nazir əvəzi Nikol Paşinyanın atacağı addımlara, verəcəyi qərarlardır.

Bu, əslində Paşinyana ən əvvəl xəbərdarlıqdır. "Üç məcullu" təniyi onun necə həll edəcəyi, bu zaman Rusiya və Qərbdə balans necə qoruyacağı çox maraqlıdır. Axı məqalədə də deyildiyi kimi, Qərb dairələrində erməni baş nazirə meyillik olsa da, "Paşinyanın bunun ciddi dəstəyə çevrilməsinin yolunu tapmalıdır". Necə tapacaq?

Bu sualın cavabından daxil-dəki islahatların taleyi xeyli dərəcədə asılı olacaq. Çünki Qərb ona doğru real yaxınlaşma ol-

Düşünürük ki, bu mövqədə tezliklə, yaxud birtərəfli qaydada və ya Azərbaycanın ziyanına yumşalma olsun. Bununla belə, müşahidə olunan budur ki, İrəvan ABŞ-ın İrana qarşı sərt siyasəti və sanksiyaları fonunda daha bir mühüm qonşusu ilə üzlülməli olacağını fərq etməyə başlayıb. Demək, Türkiyə Ermənistan üçün ən real və etibarlı "qapı" qismində ortaya çıxmış olur. Belə bir "qapı", yaxud "nəfəslik" açıla bilər və bu, təbii ki, ABŞ-ın, Avropanın da marağındadır. Xüsusən də indi - qərbyönlü Nikol Paşinyana-

doğru gəlib çıxaracaq ki, Türkiyə ən sərt formada Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsi məsələsini gündəmə gətirəcək. Hazırda proses o istiqamətdə cərəyan edir ki, Ermənistanın işğala son qoymaqdan başqa çıxış yolu qalmayıb. Bu artıq qabarıq şəkildə özünü bürüzə verməkdədir.

Öz növbəsində iqtisadi Natiq Cəfərli belə hesab edir ki, Rusiya və İrana qarşı Qərbin sanksiyaları Ermənistan iqtisadiyyatına çox ciddi təsir göstərir. O, işğalçı ölkənin iqtisadi durumunun çox ağır, hətta acı-

Ermənistanı ən etibarlı "qapı" ...

Paşinyan Türkiyəyə gedir?

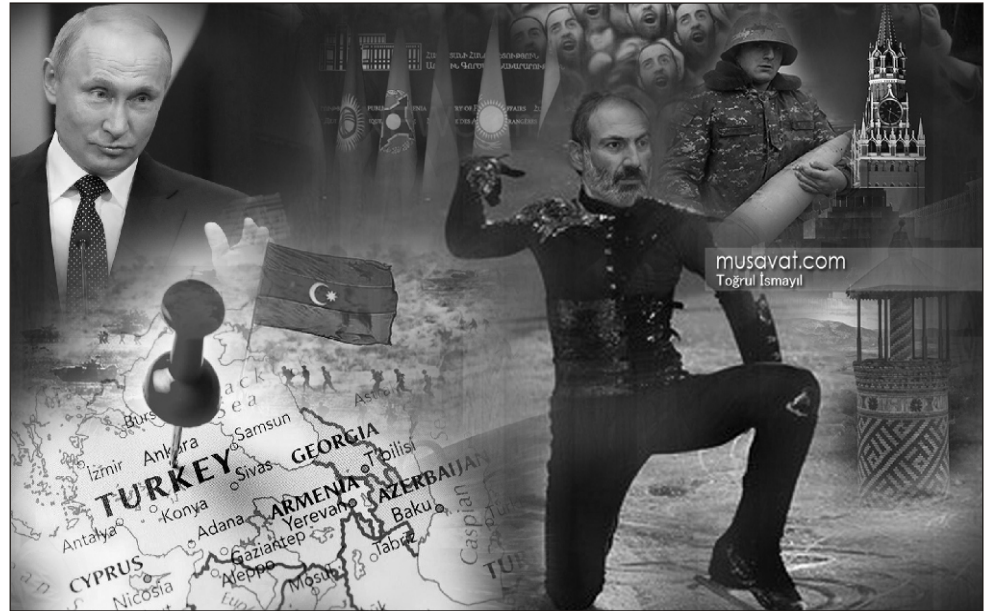
Düşmən ölkənin "nəfəslisi" kiçildir; Qərb analitikləri Nikol Paşinyanı tələsməyə çağırdı və ona 3 hədəf göstərdilər - biri Qarabağ...; erməni lideri ölkəsi ətrafında getdikcə daralan çənəri açmağa biləcəkmiz?

Avropa Siyasəti Mərkəzinin (European Policy Centre) analitikləri - Amanda Pol və Denis Samut hesab edirlər ki, dekabr seçkilərində Nikol Paşinyanın "Mənim addımım" blokunun inamı qələbəsinə rəğmən, seçicilərin aşağı fəallığı (48,63%) göstərir ki, xalqın məyusluğu kifayət qədər yüksəkdir. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə onların hazırladığı təhlili məqalədə deyilir.

"Uzun illər oligarxların və korrupsiyalı memurların girovu olmuş erməni cəmiyyəti artıq real dəyişikliklər görmək istəyir. Bu mənada "yeni" Ermənistanla bağlı planı həyata keçirmək onun üçün çağırışdır. Parlamentdə çoxluğa malik Paşinyan indi ilk növbədə üç istiqamətdə hərəkət etməlidir: daxil islahatlar, xarici siyasət və Dağlıq Qarabağ", - deyər ekspertlər qeyd ediblər. Onların sözlərinə görə, iqtisadiyyata stimül verilməsi, ölkədə yoxsulluğun azaldılması və həyat keyfiyyətinin artırılması üçün real antikorrupsiya strategiyasına ehtiyac var.

Xarici siyasətə gəlincə, müəlliflər belə düşünürlər ki, N. Paşinyan gərək əsla V. Putinin etimadını qazanacağına ümid etməsin: "Bu sadəlövlük olar. Həmçinin təhlükə var ki, KTMT üzrə müttəfiqlər Ermənistanın düşməni olan Azərbaycanla daha yaxşı münasibətlərdədir. Avropa Birliyində və Qərb dairələrində erməni baş nazirə meyillik var. Ancaq Paşinyan bunun ciddi dəstəyə çevrilməsinin yolunu tapmalıdır. Ermənistan üçün ən mühüm vəzifə Rusiya və Qərb ilə, o cümlədən Avropa Birliyi ilə münasibətlər arasında düzgün tarazlıq tapmaq olmalıdır".

Dağlıq Qarabağ konfliktinin nizamlanması perspektivinə toxunan Qərb analitikləri o qənaətdədirlər ki, Paşinyana opponent güclər üçün Dağlıq Qarabağ itilafı "Axilles davanı" qismindədir. "İstənilən halda, cəmiyyətin gözlənilən nəzərə alsaq, Paşinyan qarşısında nəhəng çağırış-təhdidlər durur", - deyər təhlilçilər sonda əlavə ediblər.

masa, İrəvana böyük paralar, maliyyə dəstəyi verməyəcək. Necə ki, indiyədək verməyib. Bu fonda Rusiya prezidenti Putinin etimadını qazanmaq isə, Qərb analitiklərinin təbii desək, gerçəkəndən də sadəlövlük olar.

Eyni dərəcədə həll olunmamış Qarabağ məsələsi "ayaqdan asılan ağır daş" kimi islahatları geri dartacaq. Həmçinin blokada rejimində, iki əsas qonşu - Türkiyə və Azərbaycanla sərhədlərin bağlı olduğu, siyasi-diplomatik və ticari əlaqələrin yoxluğu şəraitində iqtisadi yüksəlişdən danışmaq sadəlövlük olardı. Hətta Paşinyanın qarşısında duran əsas problem məhz sərhədlər, blokada rejimini yumşaltmaqdır.

Bu isə Qarabağ məsələsinə, daha dəqiqi, Qarabağ məsələsində real irəliləyiş olmasa zəruriliyinə gedib dirənir. Çünki rəsmi Ankaranın sərhədlərlə bağlı net mövqeyi ortadadır. Onu bu günlərdə prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın administrasiyasından bir daha bəyan ediblər. Paşinyanın seçki-sənəsi "Türkiyə ilə sərhədlərin qeyd-şərtsiz açılmasına hazırlıq" çağırışına cavab olaraq Ankarada bildirib ki, Azərbaycan torpaqları, Qarabağ işğal altında qaldıqca Ermənistanla sərhədlər açılmayacaq.

nın Ermənistanın başında olduğu, dəstək hiss elədiyi zamanda. Ancaq nəyin qarşılığında? Məsələ bundadır.

Azərbaycanlı politoloqların bu yöndə maraqlı şərh və proqnozları var.

"Türkiyə ilə bağlı Paşinyan hakimiyyəti nəbz yoxlamasıdır". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri axar.az-a açıqlamasında analitik Elçin Mirzəbəyli deyib.

Onun əminliyinə görə, Qərb tərəfindən İrana tətbiq olunan sanksiyalar onsuz da iflas vəziyyətdə olan Ermənistan iqtisadiyyatına çox ciddi təsir göstərəcək: "Ermənistan ətrafında çənərbə daralır. İndiki məsələnin bir neçə tərəfi var. Birincisi, şübhəsiz ki, provokativ addımdır. Yeni Türkiyədən bu mesaj necə reaksiyalar gələcəyini hesabalamğa çalışırlar. İkincisi isə, Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərində hansısa formada çat yaratmaq istəyi ilə bağlıdır. Təbii ki, bu da mümkün deyil. Üçüncüsü, bütün bunların şübhəsiz ki, Ermənistanın nəfəsliyinin daralması ilə bağlıdır".

Politoloqun sözlərinə görə, elə bir situasiya yarana bilər ki, Ermənistan üçün yeganə çıxış yolu Türkiyə ilə münasibətləri normaya qoymaqdan ibarət olsun: "O halda isə situasiya ona

nacaqlı olduğunu deyib.

"Amma Paşinyanın Türkiyə ilə sərhədləri açmaq üçün cəhdi və bununla bağlı çıxış etməsi iqtisadi məsələlərdən çox, siyasi gediş kimi qiymətləndirilməlidir. Yeni o, ilk addımlarından özünü sülhpərvər, qonşularla normal münasibətlər qurmağa çalışan siyasi fiqur kimi göstərmək istəyir. Çünki Qərb dövlətləri də marağındadır ki,

Türkiyə ilə Ermənistanın arasında sərhəd açılsın... Amma bu da təbii ki, sözlə olmur. Paşinyan ən azından, Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoymalıdır. Bununla bağlı heç olmasa, ilkin addımlar atılmalıdır ki, Türkiyənin də sərhədlərinin açılması ilə bağlı adekvat reaksiyası olsun".

Ekspertə görə, hazırda çox maraqlı bir dövrə daxil olmuşuq: "Türkiyə tərəfinin ilkin reaksiyası artıq var. Ankarada bu məsələnin Dağlıq Qarabağ ətrafında gedən proseslərlə paralel həll olunmalı olduğunu bəyan edib. Doğru yanaşmadır. Amma mənəcə, Qərb tərəfdən Türkiyə ilə Ermənistanın münasibətlərinin yaxşılaşdırılması üçün cəhdlər olacaq. Hətta yaxın zamanlarda Paşinyanın Türkiyəyə səfəri də mümkündür. Türkiyədə müəyyən bəyanatların verilməsi də ola bilər. Çünki Qərb dövlətləri bunda çox maraqlıdır. Onlar Türkiyə vasitəsilə Ermənistan iqtisadiyyatına nüfuz etmək, beləliklə İrəvanı Rusiya və İranın təsirinə çıxarmaq istəyirlər. Bu, asan və tez həll olunacaq yol deyil. Amma istiqamət olaraq, bu yöndə yaxın gələcəkdə ciddi addımların atılması mümkündür".

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

Artıq bir aya yaxındır ki, Fransanın paytaxtı Parisdə etiraz aksiyaları keçirilir. Etirazçılar aksiyanın simvolu kimi sarı rəngli jiletləri seçiblər.

Bu baxımdan onları şərti olaraq "sarı jiletlər" adlandırılır. Fransada benzinə tətbiq olunan yeni vergilərin ləğv edilməsi tələbi ilə başlayan aksiyalarda indi də dövlət başçısının proseslərə nəzarəti itirdiyi iddia edilərək, onun istefası və ölkənin Al-dən çıxarılması tələb olunur. Hökumət geri addım atsa da, etirazçılardan geri çəkilmək kimi niyyəti yoxdur.

Artıq digər ölkələrdə də bu aksiyanın təsirləri hiss olunur.

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi etirazçılar digər kütlədən geyindikləri sarı jiletlərlə fərqlənirlər. Hansı ki, bu gün artıq bəzi ölkələrdə bu jiletlərin satışı ilə bağlı qadağalar qoyulur. Məsələn, Misir hökuməti keçmiş prezident Hüsnü Mübarəkin istefası ilə nəticələnən 2011-ci il çevrilişinin ildönümü ərəfəsində Fransadakı etiraz aksiyalarının simvoluna çevrilən sarı jilet satışını qadağan edib. Misirin təhlükəsizlik orqanlarının əməkdaşları mağazalara vətəndaşlara sarı jilet satmaq barədə xəbərdarlıq edib. Bildirilir ki, addım Fransada baş verən üsyanın Misirə sıçramaması üçün atılıb.

Bəs Azərbaycanda necə, bu jiletlərin satışı ilə bağlı məhdudiyət varmı?

"Yeni Müsavat" olaraq məsələ ilə bağlı kiçik araşdırma edib, ölkədə bu jiletlərin harada və neçəyə satılmasını öyrənməyə çalışdıq. Bu jiletləri paytaxt Bakıda tapmaq elə də asan olmadı. Materiallarının, tikintidə istifadə edilən xüsusi geyimlərin, ayaqqabıların satıldığı yerdə

Bakıda sarı jiletləri kimlər alır-ilginc təfərrüatlar

Satıcılar bildirdilər ki, sarı jiletlərin satışı ilə bağlı onlara heç bir xəbərdarlıq edilməyib

materiallarının, tikintidə istifadə edilən xüsusi geyimlərin, ayaqqabıların satıldığı yerdə

sözügədən sarı jiletlərə də rast gəldik. Jiletlərin ən ucuzunun qiyməti 1 manat 50 qə-

pik idi. Söhbət etdiyimiz satıcılar bildirdilər ki, əgər toplu sifariş verilərsə, qiymətdə en-

dirim edə bilərlər. Materialı bir qədər möhkəm olan jiletlər isə 2 manat 50 qəpik, 3 manata satılır. Satıcıların sözlərinə görə, bu jiletlər ölkədə istehsal edilmir. Jiletlərin əsasən Çindən gətirildiyini öyrəndik. Qadağaya gəlincə isə satıcılar söylədilər ki, bu barədə kimse onlara hər hansı bir xəbərdarlıq etməyib: "Adətən bu geyimləri yol hərəkətini tənzimləyənlər, yol kənarında təmizlik işləri aparənlər və tikintidə işləyənlər alırlar. Onlar da sifariş edəndə 1 ədəd etmirlər. Ən azı 15-20 ədəd sifariş olur. Daha çox 2

Yol kənarında bu jiletlərdən istifadə edən "parkovşik"lərlə də söhbət etdik. Onlar bildirdilər ki, jileti özləri alıblar: "Jileti mağazaların birindən alıb geyinmişəm. Öz pulumla almışam. Bütün tikinti materialları bazarında bu jiletlərdən doludur. Lap 1 manata da tapmaq olar".

Onu da qeyd edək ki, ölkədə sürüşmənin vurulması halları artdığı üçün onlara işığı əks etdirən bu kimi jiletlərin verilməsi məsələsi müzakirədə idi. Bu ilin avqust ayında etibarən, bütün bu işə nəzarət edən kommunal xidmətlərə sa-

manat 50 qəpiyə olan jiletlərdən satırıq. Lakin eyni rəngdə olub, daha qalın, kurtka formasında olan jiletlərimiz də var. Bunların isə qiyməti 15-20 manatdır. Bu jiletlərin hər birinin üzərində işıq qaytaran var. Gecə saatlarında işıq qaytardığı üçün icra hakimiyyətləri də bu jiletlərdən alıb, küçə təmizləyən işçilərinə paylayırlar. Fransadakı aksiyalar barəsində xəbərimiz var. Ancaq bizdən bu malları alanlar inanmıram ki, hansısa aksiya planlasınlar. Çünki alanlar ya dövlət adamlarıdır, ya da hansısa yolu tənzimləyənlər".

ri jiletlər paylanılıb. O baxımdan hazırda Azərbaycanda sarı jilet geyinənlərin əksəriyyəti yol təmizliyi ilə məşğul olan yaşlı qadınlardır.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda müxalifət nümayəndələri "sarı jilet" aksiyasına qoşulmaq niyyətində deyillər. Bu barədə "Yeni Müsavat" a danışan müxalifət nümayəndələri hesab edirlər ki, Fransadakı aksiyalar dinc aksiyalar sayılır. O baxımdan ölkə müxalifətinin nümayəndələrinin əksər qismi bu aksiyaların dəstəkləməzlər.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"
Fotolar müəllifindir

YAP bələdiyyələrə görə Seçki Məcəlləsini dəyişir

Siyavuş Novruzov gözlənilən dəyişikliklərin mahiyyətini açıqladı

"Bu gün Azərbaycanda bələdiyyələrin və bələdiyyə üzvlərinin sayı həddindən artıq çoxdur. Azərbaycan kimi bir ölkədə bu qədər bələdiyyələrə və bələdiyyə üzvlərinə ehtiyac yoxdur".

Bu sözləri "525-ci qəzet"ə açıqlamasında YAP icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov bildirib. Onun sözlərinə görə, YAP bələdiyyələrin sayının azaldılmasını təklif edir: "Heç onların çoxunun ne işlə məşğul olduğu, varlığı, yoxluğu bilinmir. Belə olan halda bu qədər bələdiyyələrə və bələdiyyə üzvlərinə nə ehtiyac var axı?! Ona görə də hesab edirik ki, Azərbaycanda bələdiyyələrin və bələdiyyə üzvlərinin sayı azaldılmalıdır".

S.Novruzov qeyd edib ki, bununla bağlı seçki qanunvericiliyinə, Seçki Məcəlləsinə bəzi dəyişikliklərin edilməsini istəyirlər: "Eyni zamanda hesab edirik ki, artıq Azərbaycanda da bələdiyyə sədrləri seçki yolu ilə seçilsin, yeni bələdiyyə üzvlərinin yox, məhz xalqın, seçicilərin səsverməsi ilə seçilsinlər. Bu yöndə də Seçki Məcəlləsinə dəyişikliklər olunma-

lıdır. Əgər bunlar olarsa, o zaman bələdiyyələrin fəaliyyəti arzuolunan səviyyəyə çata bilər. Onu da deyim ki, hələ seçkilərə vaxt var. Odu ki, zamanı gələndə bu məsələləri reallaşdırmağa çalışacağıq".

YAP rəsmisi bələdiyyə seçkilərinin də öz vaxtında keçiriləcəyini, burada hansısa dəyişiklik edilməyəcəyini deyib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda bələdiyyə institutunun yaranmasının gələn il 20 ili tamam olur. İlk bələdiyyə seçkisi 1999-cu ilin dekabrında keçirilib. 2019-cu ilin dekabrında bələdiyyə seçkilərinin keçirilməsi

ilə bağlı dövlət büdcəsindən 53 milyon 900 min manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulub.

"Bələdiyyələrə seçkilərin qaydaları haqqında" Qanunda bildirilir ki, Azərbaycan Respublikasında yerli özünüidarəni həyata keçirən bələdiyyələri Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları bu qanunla müəyyən edilmiş qaydada çoxmandatlı seçki əraziləri üzrə ümumi, bərabər, birbaşa seçki hüququ əsasında sərbəst, şəxsi və gizli səsvermə yolu ilə seçirlər. Bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti 5 ildir. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri onların ilk iclas

günü başlanır və yeni seçilən bələdiyyələrin birinci iclas günü başa çatır. Bələdiyyə üzvlərinin səlahiyyətləri yalnız bələdiyyələrin səlahiyyət müddətində qüvvədədir. 18 yaşlı tamam olan Azərbaycan vətəndaşlarının bələdiyyələrə üzv seçmək və seçilmək hüququ var.

Bələdiyyələrə seçkiləri Azərbaycan Respublikasının prezidenti təyin edir. Bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin qurtarmasına ən gec 120 gün qalmış yeni seçkilər təyin edilir.

Qanuna uyğun olaraq majoritar seçki sistemi əsasında seçki əraziləri üzrə aşağıdakı sayda bələdiyyə üzvləri seçilir: 500-dən az əhalisi olan ərazilərdə - 5 bələdiyyə üzvü; 500-dən 1000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 7 bələdiyyə üzvü;

1000-dən 5000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 9 bələdiyyə üzvü; 5000-dən 10000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 11 bələdiyyə üzvü;

10000-dən 20000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 13 bələdiyyə üzvü; 20000-dən

50000-dək əhalisi olan ərazilərdə 15 bələdiyyə üzvü; 50000-dən 100000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 17 bələdiyyə üzvü; 100000-dən 300000-dək əhalisi olan ərazilərdə - 19 bələdiyyə üzvü.

Bələdiyyələrə seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər Azərbaycan dövlət büdcəsinin və bələdiyyə büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Azərbaycanda bələdiyyə institutunun elə də işlək olmadığı artıq hakim partiyadan da dolayısı ilə dilə gətirilsə, deməli, bələdiyyələr sahəsində vəziyyət həqiqətən də yaxşı deyil. Bu vəziyyət dəyişməlidir: "Əslində bələdiyyələr haqqında qərar qəbul olunduqdan və buraya ilk seçkilər keçiriləndən sonra icra hakimiyyətlərinin səlahiyyətlərinin böyük bir hissəsi onlara təhvil verilməli idi. Təəssüf ki, bu olmadı və yerli özünüidarə orqanı olan bələdiyyələr səlahiyyətsiz bir quruma çevrildi. Elə bunun səbəbidir ki, istər əhali arasında, istərsə də siyasi təşkilatlar və

partiyalar arasında bələdiyyə seçkilərinə maraq yoxdur. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri artırılmayacaqsa, icra hakimiyyətlərindən asılılıqları aradan qaldırılmayacaqsa, bələdiyyələrin və bələdiyyə üzvlərinin sayının azaldılmasının da ciddi müsbət dönüşə gətirib çıxarmasını gözləməyə dəyməz. Çünki funksiyası "yerli özünüidarəetmə orqanı" olan bir strukturun üzvlərinin sayını azaltmaqla bu funksiyasını necə həyata keçirmək olar? Bələdiyyələrin mahiyyəti xalqın idarə olunmasında mərkəzi hakimiyyətin rolunu minimuma endirilməsidir. Bu o deməkdir ki, Azərbaycanın hər kəndində, hər qəsəbəsində bələdiyyələr olmalı və yerli idarəçiliyi təşkil etməlidir. Əgər bu say azaldılacaqsa demək ki, texniki olaraq bu miqyaslı işin icrasında çətinliklər yaranacaq. Bələdiyyə sədrlərinin ayrıca seçkilərlə seçicilərdən tərəfdarıdır. Belə bir icraat yerli icra orqanlarının bələdiyyə sədrlərinin daxili seçkilərlə zamanı etdikləri müdaxilələrin qarşısını alacaq. Həmçinin xalqdan səs alaraq seçilən sədrdən özünü daha səlahiyyətli və müstəqil hiss edəcək, bu da öz növbəsində işin keyfiyyətinə müsbət təsir edəcək".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Iranın ali dini lideri Seyid Əli Xameneyninin xalqına yönəlik son xəbərdarlıq gündəm mövzusunda çevrilib. O, açıq şəkildə gələn il ABŞ-ın ölkəsinə qarşı təxribatlar hazırlaya biləcəyini və İranda daxildən qarşıdurmağa çalışacağını bəyan edib. Eyni vaxtda ABŞ-ın dövlət katibi Mayk Pompeo'nun Tehran əleyhinə bəzi fikirlər səsləndirməsi diqqətdən kənar qalmayıb.

lədən Fransada da olur. Ancaq Fransa və digər Avropa ölkələri siyasi və iqtisadi vəziyyəti dəyişəcək potensiala malikdirlər. İranın isə maliyyə gətirən yeganə resursu neftdir ki, ölkənin bütün yükü "qara qızıl"ın üstündədir. Ancaq Amerikanın İrana qarşı sərtləşən sanksiyaları neftin satışını da çətinə salıb. Odur ki, bundan əvvəl də ağır sosial vəziyyətlə üzləşən İran

vədlərini yerinə yetirməsini tələb edirlər. Güney Azərbaycanından olan millət vəkiləri azərbaycanlıların hüquqlarının artırılması istiqamətində heç bir iş görülmədiyini parlament tribunasından açıq söyləyirlər. Əvvəllər bunu ancaq Güneydə yaşayan fəal azərbaycanlılar söyləyirdilər və buna görə təqib olunurdular, indi isə bu fikirlər İran parlamentində səslənir.

lərdə ağır vəziyyəti hiss edir və buna görə məsuliyyətdən yaxa qurtarmaq üçün hökumət üzvlərini günahkar sayırlar. Odur ki, Azərbaycan İranda proseslərə hazır olmalıdır. Əlbəttə, biz İranda təlatüm istəmirik. Bunun Azərbaycanı mənfi təsirləri ola bilər. Ancaq əgər İranda azərbaycanlıların hüquqlarının artırılması istiqamətində dəyişikliklər baş verərsə, biz istəsək də, istəməsək də, bu proseslərin içərisində olacağıq. Aydın ki, İran indiki ağır şərtlər altında nüvə çalışmalarına başlamayacaq. Ancaq İran raket istehsalını davam etdirəcək. Bununla İran özünü xarici təhdidlərdən qorumaq

İran gələn il qarışa bilər - Pompeo'dan qorxulu açıqlamalar

Elxan Şahinoğlu: "Azərbaycan İranda proseslərə hazır olmalıdır"

Pompeo bildirdi ki, İranın son vaxtlar sınaqdan keçirdiyi yeni ballistik raket bütün Orta Şərqi və Avropanın müəyyən hissəsini hədəfə ala bilər. "Biz İranın bu addımını pisləyərək, rəsmi Tehrandan nüvə başlığı daşımağa qadir bütün ballistik raketlərlə bağlı fəaliyyətini dərhal dayandırmasını tələb edirik", - o deyib.

Ekspertlər hər iki dövlətin ehtiyatlı davranışlarının təsadüf olmadığı vurğulayırlar. Azərbaycan bu vəziyyətdə nə etməlidir sualına isə müxtəlif baxışlar var.

Qərb Universitetinin Təbiiqə Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında İranın dini liderinin ölkədəki vəziyyət haqqında ən məlumatlı şəxslərdən biri olduğunu söylədi: "Əgər o deyirsə ki, "ABŞ İranı içərisindən qarışdırmağa hazırlaşır, biz buna hazır olmalıyıq", demək, vəziyyət həqiqətən Tehran üçün ciddidir. Özü də İranın dini lideri uzaq tarix göstərmir, İranda daxili qarşıdurma ehtimalının 2019-cu ildə yüksək olacağına işarə edir. Əslində o haqlıdır. İran-

da vəziyyət elədir ki, Amerika kimi yüzlərlə "beyin mərkəzi" olan dövlət üçün İranı qarışdırmaq o qədər də çətin deyil. İranda müxtəlif xalqlar öz haqlarının təmin olunmasını istiqamətində mübarizələrini genişləndiriblər. Əgər futbol oyununda bir xalqın on minlərlə nümayəndəsi bir-birinə qarşı idmanla əlaqəsi olmayan şüarlar səsləndirilsə,

demək, bu dövlətdə heç də hər şey normal deyil. Digər tərəfdən, İranda iqtisadi və sosial vəziyyət getdikcə ağırlaşır. İranın elə bir bölgə və şəhəri qalmayıb ki, oradakı kiçik müəssisələrin işçiləri küçələrə çıxıb maaşlarının gecikməsinə və ya bahaçılığa etiraz etməsin. Əlbəttə, belə etirazlar dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində, o cüm-

əhalisi indi daha böyük çətinliklərə hazır olmalıdır. Vaşinqtonun da məqsədi elə budur. İranda əhalinin həyat şərtlərinin ağırlaşmasından istifadə edərək Tehranda rejim dəyişikliyinə nail olmaq. Məsələn, şəxsən mən builki qədər İran parlamentində kəskin çıxışların şahidi olmuşam. Millət vəkilləri İranın hakimiyyət strukturlarının

Hətta ötən həftə daha maraqlı hadisə baş verib. İsfahandan olan 16 millət vəkili mandatından imtina edib. Səbəbi isə odur ki, hökumət üzvləri həmin millət vəkillərinə verdikləri çoxsaylı vədləri yerinə yetirməyiblər. Söhbət İsfahanda inşası planlaşdırılan obyektlərin tikilməməsindən gedir. Millət vəkilləri ona görə belə fəallaşdıqları ki, yer-

istəyir. İranın uzaq mənzilli raket istehsalı isə ilk növbədə İsraili narahat edir. Çünki İranın raketləri Amerikaya qədər məsafə qət edəcək imkana sahib deyil. Əslində həm İsrail, həm də Amerika İran raketlərini havada neytrallaşdırmaq imkanlarına malikdirlər, sadəcə, hər iki dövlət istəyir ki, İranın uzaq və orta mənzilli raketləri də olmasın. Azərbaycan hazırda bu proseslərə qarışa bilməz. Tərəfsiz qalmalı, eyni zamanda Amerika və İranla əməkdaşlığını davam etdirməlidir".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

"Sarı jiletlər" Rusiyaya gəlir-Putin əndişədə...

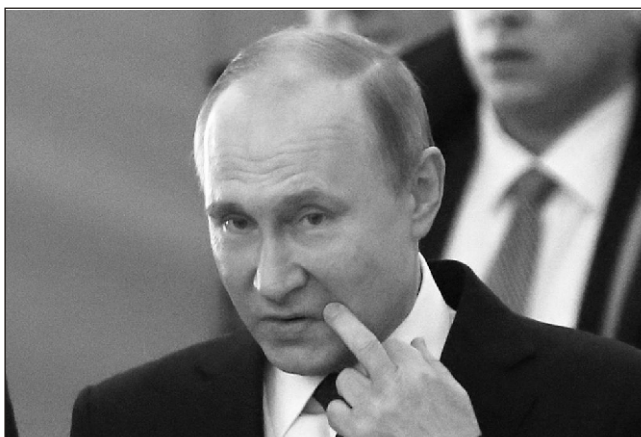
Qabil Hüseyinli: "Bütün dünya Fransada baş verən hadisələrdən ibrət dərsi götürsə daha yaxşı olar"

Fransada start götürüb Avropanın digər qabaqcıl ölkələrinə yayılan "sarı jiletli" hərəkatı Rusiyaya da ağışına ala bilər. Prezident Vladimir Putin bundan ciddi narahatdır.

O, hüquq müdafiəçiləri ilə görüşündə narahatlığını gizlətməyərək açıq şəkildə "Siz istəyirsiniz Rusiya üçün də belə bir təhlükə olsun?" deyib.

Əslində bu cümlədə gizli kodlar var. Ekspertlər Rusiya tipli ölkələrdə belə etirazların hər an baş verə biləcəyini qeyd edirlər. Şimal qonşumuzda "sarı jiletli" tipli hərəkat başlarsa, bunun MDB-nin digər ölkələrinə də yayılacağı iddiaları da var.

Sabiq dövlət müşaviri Qa-

bil Hüseyinli Rusiyada belə hadisələrin başlama ehtimalarını yüksək dəyərləndirir: "Rusiyada sosial gərginlik kifayət qədər böyükdür. Çünki Rusiya uzun müddətdir sürətlə silahlanma proqramını həyata keçirir. Bu proqram bir si-

ra sosial proqramların həyata keçirilməsinə ciddi əngəllər yaradır. Nəticə etibarilə əhalinin həm maddi güzəranı, dolanışığı səviyyəsi pisləşir. Cəmiyyətdə isə rüşvət, korrupsiyə mühiti getdikcə genişlənir. Üstəlik də Rusiya tam şəkildə

basqı altındadır. Bu basqı sanksiyalar və müxtəlif məhdudiyyətlər çərçivəsində özünü büruzə verir. Zənnimcə, şimal qonşumuz bir sıra ölkələrin milli təhlükəsizlik konsepsiyasına görə dünyada sülh və əmin-amanlığı təhdid edən başlıca ölkələrdən biridir. Ona görə bu ölkəyə qarşı müxtəlif sanksiyalar həyata keçirilir. Açıq şəkildə Rusiyaya küncə sıxışdırmağa çalışırlar. Ölkə daxilində Putin hakimiyyətindən də ciddi narazılıq var. Sorğulara görə Putinin reytingi sürətlə aşağı düşməkdədir. Putinin hüquq müdafiəçiləri ilə görüşündəki etirafı onun göstəricisidir ki, o da yaxınlaşan təhlükəni hiss edir. Putin MDB-nin sammitində də bu-

nunla bağlı bir sıra məsələlərə toxunmuş və bu prosesləri terrorizm kimi qələmə verərək bunun MDB məkanına yaxınlaşdığını bildirmişdi. Yaxın zamanlarda olmasa da, həqiqətən şimal qonşumuz üçün bu təhlükələr müəyyən vaxtda ola bilər. Çünki Rusiya ictimai inkişafın qanunauyğunluğuna görə inkişaf etmir. Sanki Kreml tarixin təkərini geriye döndərməyə çalışır. Ölkə avtoritar üsullarla idarə olunur, sürətlə silahlanmaya təkan verilir. Nəticə etibarilə ölkənin sovet dövründə olduğu kimi mənfi sonluğa doğru getdiyi hiss edilir. Xarici ölkələrin media orqanlarında bu məsələ daha dramatik şəkildə təqdim olunur. Bildirilir ki, Rusiyadakı mövcud vəziyyət ölkədə sosial partlayışa səbəb ola bilər".

Əgər Rusiyada bu proseslər başlarsa, bunun qonşu ölkələrə də sıçraması ehtimalına gəlincə, politoloq dedi ki, bu, ölkələrin necə idarə edilməsindən, sosial xarakterli məsələlərin necə həyata keçirilməsindən xeyli dərəcədə asılı olacaq: "Heç kimin ağına Fransada o cür hadisələrin baş verəcəyi gəlmirdi. Bu nöqtəyi-nəzərdən belə etirazlar günlərin bir gü-

nündə Rusiyanın da başı üzərini ala bilər. Bütün dünya Fransada baş verən hadisələrdən ibrət dərsi götürsə daha yaxşı olar".

Politoloq Əhəd Məmmədli isə bildirdi ki, Putin öncə böyük ölkəsindən, sonra çoxlu milyardlarından narahatdır: "Putin hər yerdə, hər an təhlükə görür. Zaten bunun hesabına hakimiyyətə gəlib hökmranlığını indiyə qədər sürdürür. Tarix boyu rus hökmdarları böyük imperiya təfəkkürü hesabına dövləti idarə ediblər. Putinin də onlardan heç bir fərqi yoxdur. Zaman dəyişsə də, Rusiyanın mahiyyəti dəyişməz qalıb. Bu ölkəni çoxlu təhlükələr gözləyir. 20-yə yaxın muxtariyyəti olan ölkəni hər an təhlükə gözləyir. Ələlxüsus da avtoritar üsul-idarə ilə idarə edilən Rusiyanın zəif yeri çoxdur. Milli, dini zəmində qarşıdurmalardan tutmuş, korrupsiyaya qədər. Putinin narahatlığına təəccüblənmək lazım deyil. "Nənci", "məxməri" inqilabdan tutmuş vətəndaş müharibəsinə qədər Rusiyada hər an hər şey ola bilər. "Sarı jiletlər" Rusiyaya gələrsə, bu, bütövlüklə regionu bürüyə bilər".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

“Bildiyiniz kimi, bu il Ermənistanda çox ciddi dəyişikliklər baş vermişdir. İyirmi il ərzində hakimiyyəti qanunsuz olaraq zəbt etmiş kriminal xunta rejimi çökdü və bizim dediyimizi indi erməni xalqı deyir. Kriminal, rüsvətxor rejim 20 il ərzində öz xalqını istismar edirdi və bu rejimin acı sonu məntiqə tam uyğundur. Onu da deməliyəm ki, bizim ardıcıl, məqsədyönlü siyasətimiz kriminal xunta rejiminin çök-məsində öz rolunu oynamışdır. Çünki bizim siyasətimiz dəyişməz olaraq qalır. Nə vaxta qədər ki, bizim torpaqlarımız işğal altındadır, biz bütün imkanlardan istifadə edib Ermənistanı təcrid vəziyyətində saxlayacağıq və buna nail ol-duk”.

“Report”un xəbərinə görə, bunu Azərbaycan prezidenti, Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti İlham Əliyev dekabrın 13-də Milli Olimpiya Komitəsinin 2018-ci ilin idman yekunlarına həsr olunan mərasimdə çıxış zamanı bildirib.

Dövlət başçısı deyib ki, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə reallaşan global enerji, nəqliyyat layihələri Ermənistanı yarı keçir: “Bizim siyasətimiz nəticəsində Ermənistanda demoqrafik böhran yaşanır, insanlar ölkəni kütləvi surətdə tərk edir, iqtisadi inkişaf üçün heç bir əsas yoxdur, xarici sərmayə qoyulmur, onların beynəlxalq bazarlara çıxışı çox çətinləşib. Beynəlxalq müstəvidə sübut edə bilməmişik ki, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsində haqlı tərəf bizik. Yəni, bütün bu və başqa amillər, əlbəttə, bizim hərbi qüdrətimiz Ermənistanı bu ağır vəziyyətə salmışdır.

İşğal edilmiş torpaqlarımızın bir hissəsinin iki il bundan əvvəl işğalçılardan azad edilməsi, o torpaqlarda Azərbaycan bayrağının qaldırılması kri-

minal rejimə çox böyük zərbə olmuşdur. O vaxtdan bu günə qədər o ölkənin güclü olmayan dayaqları daha da laxlayaraq sıradan çıxıb. Yəni, bu, bizim qonşuluğumuzda baş vermiş hadisələrdir. Əlbəttə, hesab edirəm ki, bu gün Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün daha əlverişli vəziyyət yaranıb. Bir çox amillər bunu deməyə əsas verir. İlk növbədə, bizim artan gücümüz, potensialımız, iqtisadi, hərbi, siyasi gücümüz, beynəlxalq mövqələrimiz bunu deməyə əsas verir. Biz bu istiqamətdə öz ardıcıl siyasətimizi davam etdirəcəyik”.

Dövlət başçısı deyib ki, beynəlxalq təşkilatların Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı bizim mövqeyimizi əks etdirən bir çox qərar və qətnamələri olub: “İkiterəfli sazişlərimizdə bu məsələ bizim mövqeyimizi əks etdirərək öz həllini tapmışdır. Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlıq prioritetləri sənədinin imzalanması çox əlamətdar hadisə idi. Bu sənəddə göstərilir ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü,

Prezident İlham Əliyevdən mühüm Qarabağ bəyanatları

“Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün daha əlverişli vəziyyət yaranıb”

suverenliyi, sərhədlərinin toxunulmazlığı dəstəklənir. NATO-nun Zirvə görüşündə ərazi bütövlüyümüzə bağlı çox önəmli məsələ öz əksini tapmışdır. İkiterəfli imzalanmış sənədlərdə daim bizim mövqeyimiz öz əksini tapır. Mən deyəndə ki, bizim beynəlxalq nüfuzumuz artır, bunu nəzər-

də tutaram. Eyni zamanda Azərbaycan xalqı bunu yaxşı bilir ki, hətta Ermənistanın üzv olduğu, bizim üzv olmadığımız təşkilatlarda da bizim mövqeyimiz üstünlük təşkil edir və bu, Ermənistanda istərlikə səbəb olur.

Dünən Bakıda Rusiya və NATO-nun ali hərbi rəhbərləri-

nin növbəti görüşü olmuşdur. Bu, birinci görüş deyil. Bundan əvvəl Amerika və Rusiya baş qarargah rəislərinin Bakıda görüşü olmuşdur. NATO-Rusiya hərbi rəhbərlərinin görüşü də mütəmadi olaraq Azərbaycanda keçirilir. Bu, çox əlamətdar hadisədir. Dünyada BMT-yə üzv olan 200-ə yaxın ölkə var və bu ölkələr arasında bu görüş məhz Azərbaycanda keçirilir. Avropada 50-yə yaxın ölkə var, ancaq bu görüş Azərbaycanda keçirilir. Nəyə görə? Bunun bir neçə səbəbi var. İlk növbədə, bizə olan inam. Azərbaycan çox etibarlı tərəfdaşdır, sözümlə əməlimiz arasında heç bir fərq yoxdur, verdiyimiz hər bir sözə əməl edirik və sözümlərimizin arxasında dayanırıq. Digər tərəfdən, bizə olan hörmət. Bu gün apardığımız siyasət bizə dün-

yada çox böyük hörmət qazandırdı, Azərbaycana çox böyük rəğbət var. Müstəqil siyasət apararaq, sözün əsl mənasında, müstəqil ölkə kimi özümüzü təsdiq edə bilməmişik. Hesab edirəm ki, bu, ikinci səbəbdir. Üçüncü səbəb ondan ibarətdir ki, həm Rusiya, həm də NATO ilə bizim sıx əlaqələrimiz var. Rusiya ilə strateji tərəfdaşlıq əlaqələrimiz gündən-günə güclənir. NATO ilə bir çox proqramlar əsasında işləyirik, Əfqanıstana sülhməramlı əməliyyatların keçirilməsi üçün böyük dəstək olurduq, yardımlar edirik və digər amillər burada rol oynayır. Amma bir daha Azərbaycan ictimaiyyətinin diqqətini bu məsələyə cəlb etmək istəyirəm ki, məhz Azərbaycanda bu dünya üçün çox böyük əhəmiyyət daşıyan görüş keçirilir”.

İrəvanla Qarabağ erməniləri arasında gərginlik pik həddə

Qondarma rejimin “müdafie naziri” və “təhlükəsizlik şurasının sədri” işdən qovuldu

Nikol Paşinyanın parlamentdə mütləq çoxluğu özünü üçün təmin etdikdən sonra Ermənistanı və işğal altındakı Azərbaycan ərazilərindəki əleyhdarlarına qarşı cəza tədbirlərinə başlayacağı gözlənilən idi. Artıq ilk xəbərlər gəlməkdədir.

Belə ki, dekabrın 13-də qondarma “dqr”in “müdafie naziri” Levon Mnatsakanyanın vəzifəsindən azad edildiyi xəbəri yayıldı. Məlumatla görə, onun yerinə qondarma rejimin “baş qarargah” reisi Karen Abramyan təyin edilib. Vəzifədən həmçinin “təhlükəsizlik şurasının” rəhbəri Vitali Balasanyan və Bako Saakyanın müşaviri Arşavir Qaramyanın da azad edildiyi vurğulanıb. (axar.az) Qeyd edək ki, bu şəxslərin hamısı bir müddət əvvəl Nikol Paşinyanın yaxın kadrlarından olan Sasun Mikayelyanın “aprel inqilabı Qarabağ savaşındakı qələbədə daha böyükdür” açıqlamasını sət təhqid edən şəxslərdir. Məhz bu çıxışlar-

dan sonra Paşinyan Bako Saakyanı qarşı sət təhqid səsləndirib. O, Saakyanı tabeliyində olan şəxslərə nəzarət etməyə çağırmış və seçkidən sonra bununla dərhal maraqlanacağını demişdir.

Levon Mnatsakanyanın bir neçə il əvvəl Qarabağa Movses Akopyanın yerinə göndərilib. Belə ki, Serj Sərkisyan sonradan Akopyanı baş qarargah reisi edib. Mnatsakanyanın Ermənistanda uzun illər ordunun təchizatına və ən gizli müqavilələrinə cavabdeh olub.

L.Mnatsakanyan özü iddia edib ki, o, istefa ərizəsi yazmayıb. Bu xəbərləri yayımlayanın nə istədiyinə gəldikdə, erməni zabit deyib ki, hələlik bu barədə heç nə bilmir. Bundan əvvəl Qarabağ separatçılarına başçısı B.Saakyanın “mətbuat katibi” David Babayan Mnatsakanyanın istefaya göndərildiyi barədə suala cavabında belə deyib: “Belə əmr olub? Əgər əmr olsa, onu hamı görəəcək, olmasa, heç kim görməyəcək”-deyə, qəribə cavab verib.

Digər xəbərə görə, Qara-

bağ separatçıların keçmiş “baş naziri” Araik Arutyunyan Moskvaya gedib. Məlumatla görə, rəsmi İrəvan Bako Saakyanın xələfi olaraq məhz Arutyunyanı görür. Onun yeni Ermənistan hökumətinə münasibətdə özünü düzgün apardığı üçün İrəvan tərəfindən mükafatlandırılacağı bildirilib. Arutyunyan 2007-2017-ci illərdə qondarma rejimin “baş naziri” olub. 2017-ci ilin sentyabrından cari ilin iyununa qədər isə o, Qarabağın “dövlət naziri” işləyib və faktiki olaraq Bako Saakyanın sonradan qondarma rejimdə ikinci ən nüfuzlu şəxs olub.

Xatırladaq ki, Serj Sərkisyanın istefaya getməsindən sonra iyunda Qarabağda baş separatçıya qarşı etiraz aksiyaları keçirilib. Aksiyalarda əsas tələb separatçıların “güç strukturlarının” rəhbərlərinin dəyişdirilməsi olub. Etirazçıların Arutyunyanın istefasını istəmələrinə rəğmən o da dərhal istefaya gedib.

Qarabağdakı quldurların cəzalandırılması xəbəri yayılmazdan öncə Ermənistanda Robert Köçeryanın tərəfdarları “Prezidentə azadlıq” tələbi ilə

mitinq keçirmişdilər. Belə məlum olur ki, Paşinyan Qarabağdakı işğalçı ordunun başında duran şəxsləri təmizləməklə və özünə sadıq olanları həmin postlara təyin etməklə hakimiyyətinə yarına biləcək təhlükələri aradan qaldırmaq istəyir.

Baş separatçı Bako Saakyanın “növbədənkənar seçkilər” elan edəcəyi barədə məlumatlardan sonra Paşinyanın separatçılara əl gəzdirməyə başlaması da maraqlıdır. Deməli, İrəvan Xankəndindəki rejimin əl-ayağını yığmaq üçün hərəkətə keçib.

“Paşinyanın Ermənistan da korrupsiyanın üstünə gedib Qarabağdakılara toxunmaması mümkün deyil. Çünki, Bako Saakyan başda olmaqla burada lövbər salmış və əsasən də Sərkisyanın siyasi biznesi üçün çalışanların hamısı keçmiş hakimiyyətin suç ortaqlarıdır”. Ermənişünas alim Qafar Çaxmaqlı bu fikirləri “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında söylədi.

Ekspert Qarabağda baş verənləri aşağıdakı kimi şərh etdi: “Məlumdur ki, Sərkisyan və ondan əvvəl Köçeryan burada özlərinə tabe olan bir şəbəkə qurmuşdular. Bu şəbəkə Ermənistandan hansı tələb etsəydi, onu yerinə yetirirdi, elə Qarabağ məsələsinin həlli ilə bağlı ən kritik məqamlarda da Qarabağ ermənilərinin söz haqqı yox idi. Ancaq indi burada “təmizləmələr” aparılırsa, onların fərqli hərəkət etmə imkanları olacaqmı? Xeyr. Bu dəfə də onlar

Paşinyanın hakimiyyətinin dedikləri ilə oturub-duracaqlar”. **Bako Saakyan gəlincə, Q.Çaxmaqlı Ermənistan baş verən olaylardan sonra onun Qərbə, xüsusən ABŞ-a və Rusiyaya səfərlərini xatırlamağı zəruri sayır:** “Bu səfərlər hansı məqsədlə edildi? Saakyan separatçı rejimin başçılarının dəyişdirilməsi təqdirdə hansı siyasətin gələcəyini və onun öz taleyi ilə bağlı məsələləri müzakirə etmişdi. Ermənistan mətbuatı açıq yazmışdı ki, Bako Saakyan gedəcək. Yerinə isə ehtimal ki, keçmiş “baş nazir” Arayik Harutyunyan gələcək. Digər vəzifələrə gətirilənlər də Bako Saakyanın “qazanından” bəhrələnməyənlər olacaq”.

Bəs bu dəyişikliyə Moskva necə baxacaq? Q.Çaxmaqlı: “Mənə elə gəlir ki, Kreml artıq Paşinyan faktorunu qəbul edib və onunla “işləmək” siyasətini yürütməkdə davam edəcək. Moskvanın istədiyi qərar erməni liderinə qəbul etlədirmək imkanı var. Qarabağdakı dəyişikliklərə də bu səbəbdən aktiv şəkildə müdaxilə etməyəcək”.

Hər halda, maraqlı və Azərbaycanın faydasına işləyən proses gedir. Məqamı gələndə Azərbaycan dövləti fərmat dəyərləndirəcək. 90-cı illərin əvvəllərində Ermənistan Azərbaycandakı qanışlıqdan bəhrələnərək himayədarlarının dəstəyi ilə torpaqlarımızı zəbt etmişdi. İndi “daşları qaytarmaq vaxtı”dır.

□ **E.PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Məlumat verdiyimiz kimi, Açıq Hökumət Tərəfdaşlığı (Open Government Partnership - OGP) beynəlxalq platforması Azərbaycanla bağlı qərarını açıqlayıb. Beynəlxalq təşəbbüsün Rəhbər Komitəsinin dekabrın 5-də verdiyi qərarla Azərbaycana üzvlüyünü bərpa üçün müəyyən şərtlərlə daha 2 il zaman verilib. Bu müddət ərzində Azərbaycan hökuməti bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə 2019-2021-ci illəri əhatə edən yeni fəaliyyət planı işləməli və icra etməlidir.

Açıq Hökumət Tərəfdaşlığının şərtlərinə Bakıdan "ultimatumdur" dedilər

Sahib Məmmədov: "Hökumət istəsə belə, bəzi şərtlərə əməl edə bilməyəcək"

Belə ki, 2019-cu il martın 1-nə qədər Açıq Hökumət Tərəfdaşlığının (AHT) standartlarına uyğun 2019-2021-ci illər üzrə Milli Fəaliyyət Planının (MFP) işlənməsi üçün yol xəritəsi hazırlanmalı və çap edilməlidir. Bu yol xəritəsinə AHT Forumunun əsas görüşlərinin zaman çərçivələri daxil edilməlidir, MFP-nin hazırlanması prosesinə AHT Forumundan kənarında olan maraqlı tərəflər də cəlb olunmalıdır. Gələnlərin 1-nə qədər Azərbaycan AHT prosesinə rəhbərlik üçün yüksək səviyyəli nümayəndəsini (nazir və ya daha yüksək səviyyəli) təyin etməlidir. O zamana qədər həmçinin Azərbaycanda bütün tərəflərin iştirakı ilə OGP Fəaliyyət Planının hazırlanmasına başlanmalıdır. Plan vətəndaş cəmiyyətinə münasibətdə məhdudiyətləri aradan qaldırmağa yönəlik olmalıdır.

Bundan əlavə, 2019-cu il dekabrın 31-nə qədər MFP yekunlaşdırılmalı, qəbul edilməli və AHT-nin müvafiq qurumuna (Support Unit) təqdim edilməlidir. 2021-ci il avqustun 31-nə qədər Plan tam icra olunmalıdır. Bu şərtlərə əməl olunmadıqda Azərbaycan AHT-dən həmişəlik

uzaqlaşdırılacaq. Ancaq öhdəliklər yerinə yetirilərsə, üzvlüyə yenidən qayıda biləcək.

Məlumat üçün bildirik ki, Azərbaycan AHT-yə 2011-ci ildə üzv seçilib. 2016-cı il may ayının 4-də Açıq Hökumət Tərəfdaşlığının Rəhbər Komitəsinin növbəti iclasında Azərbaycanın AHT-dəki üzvlük məsələsinə baxılıb və onun statusu tamhüquqlu üzvlükdən qeyri-aktiv ölkə statusuna endirilib. Komitə bu addımın atılmasının əsas səbəbi kimi Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti institutlarının fəaliyyə-

tinə yaradılmış məhdudiyətləri göstərir.

Azərbaycan Açıq Hökumət Platformasının üzvü, Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqasının rəhbəri Sahib Məmmədov bildirir ki, Azərbaycanın Mədən Sənayesində Şəffafliq Beynəlxalq Təşəbbüsündən (MHŞT) və OGP-dən çıxarılacağına dair xəbərdarlıqla hələ 2015-ci ildə çıxış edib: "Mən xəbərdarlıq etmişdim ki, anti-Azərbaycan mövqeyi xarici şəbəkə 3 istiqamətdə ölkəmiz əleyhinə kampaniya aparacaq. Bunlar-

dan biri ölkənin MHŞT-dən, digəri OGP-dən çıxarılması, üçüncü istiqamət isə Ombudsmanın BMT yanındakı A statusu B statusuna keçiriləcək. Bir istiqamət üzrə nəticə əldə olunub - Azərbaycan MHŞT-dən çıxıb. Gəldiyim qənaət budur ki, ikinci istiqamət üzrə də eyni proseslər gedir. Söhbət ondan getmir ki, irəli sürülən 5 tələb yerinə yetirilə bilən deyil. Söhbət ondan gedir ki, beynəlxalq təşkilat statusu olmayan bir təşəbbüs ölkəyə ultimatum verir. Mən bunu məhz ultimatum hesab edirəm. Anlayıram ki, hər bir üzv üçün Təşəbbüs öz kriteriyalarını müəyyənləşdirə bilər. Onunla da razıyam ki, Azərbaycan o kriteriyalara tam uyğun deyil. Amma bunun yollar var: dialoq, təklif və tövsiyələr. Bunlarla məsələ həll olurmursa, Azərbaycanla bağlı istədikləri qərarı qəbul edə bilərlər".

S.Məmmədovun sözlərinə görə, təcürbə göstərir ki, Azərbaycan hakimiyyəti ultimatumlara əks reaksiya verir: "Bu hökumətlə dialoqa daha çox nəticəyə nail olmaq mümkündür, nəinki ultimatumla. Ona görə də ehtiyatlanıram ki, Azərbaycan proseslərin sonunu gözləmədən bu Təşəbbüsdən də çıxsın. Da-

ha sonra MHŞT-də olduğu kimi, təşəbbüsün prinsiplərini icra etsin, amma OGP üzvü olmadan. Təşəbbüsün şərtlərindən biri budur ki, geniş vətəndaş cəmiyyəti iştirakçılığına bütün maraqlı tərəflər cəlb edilməlidir. Açıq Hökumətin Təşviqinə dair Azərbaycanda hökumət və qeyri-hökumət təşkilatlarının dialoq platforması yaradılıb. Yaradılan zaman platforma hamı üçün açıq elan olundu. Lakin Çexiyadakı PIN təşkilatının təsiri altında olan təşkilatlar, Sivil Toplum Platformasında birləşənlər ora üzv olmadılar. Hətta onların sırasından bura gələnləri başladılar şantaj etməyə. İndi də hökumət bütün tərəfləri cəlb etmək istəsə belə, həmin qruplar boykot yolunu tutacaqlar. Ya da elə şərtlər irəli sürəcəklər ki, hökumət qəbul etməyəcək. Buna görə də bütün maraqlı tərəflərin iştirakçılığına hökumət istəsə belə nail ola bilməyəcək".

Liqa rəhbərinin fikrincə, hökumət OGP üzrə rəhbər nümayəndə kimi yüksək rəqabətə nail olmağa çalışmalıdır. "Doing Business" Beynəlxalq Rəqabətqabiliyyətlik reytinglərində mövqeyi dəfələrlə yüksəldi və sair".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Yeni dəfn qaydaları: ehsan mövzusu yenə açıq qaldı

Qəbir yerləri pulsuz olacaq, baş daşları isə 1 metrden böyük olmayacaq...

Xəbər verildiyi kimi, Azərbaycanda yeni "Qəbiristanlıqların Salınması və idarə olunması Qaydaları" tətbiq olunmağa başlayıb. Bir neçə

gün əvvəl baş nazirin əmri ilə qüvvəyə minən yeni qaydalar qəbiristanlıqların salınmasına, idarə olunmasına, qorunmasına, köçürülməsinə və bağlı elan edilməsinə, həmçinin

dəfnlərin vahid dövlət reyestrinin aparılmasına, meyitlərin ekshumasiyasına və cənəzlərin daşınmasına dair tələbləri müəyyən edir. Yeri gəlmişkən, yeni qaydalara əsasən

olunan gəlirlər hesabına maliyyələşdirilir.

Maraqlıdır ki, yeni qaydalar ailə üzvləri üçün qəbir yeri ərazisinin götürülməsinə icazə vermir. Bu məsələdə istisna yalnız həyat yoldaşı üçün edilir. Belə ki, qonşu qəbir yerinin əvvəlcədən rezervasiyasına yalnız dəfn edilmiş şəxsin ərinin (arvadının) yazılı müraciəti əsasında yol verilir.

Bundan başqa, bundan sonra bir nəfərə qəbir yeri üçün 5 kvadratmetr sahə ayrılacaq. Qəbirərarası orta məsafə uzun tərəflər üzrə 1 metr, qısa tərəflər üzrə 0,5 metr olacaq. Ölmüş şəxsin ölçüləri nəzərə alınmaqla, qəbir yerinin ölçüsünün müənasib qaydada dəyişdirilməsinə yol verilir. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, Azərbaycan Respublikasında olan və ya yaşayan, habelə qaçqın statusu alan əcnəbi və ya vətəndaşlığı olmayan və kimsəsiz şəxslərin dəfn olunması üçün qəbir yerləri qəbiristanlığının müdiriyyəti tərəfindən ödənişsiz ayrılır.

Yeni qaydalarda ən çox diqqət çəkən, ölkədə az qala problemə çevrilən bahalı qəbir daşları mövzudur. Doğrudur, qaydalarda bahalı baş daşları qadağan edilmir. Ancaq qəbir daşları üçün ölçülər müəyyən olunur. Qaydalarda qeyd olunur ki, dəfn edilmiş şəxsin qohumları, qanuni nümayəndələri və ya dəfnə bağlı xərcləri çəkmiş digər şəxslər tərəfindən qəbirüstü tikililər quraşdırılarkən, ölmüş şəxsin dini mənsubiyyəti nəzərə alınır, soyadı, adı, atasının adı, doğum və ölüm tarixləri qəbirüstü tikililərdə qeyd olunur.

Başdaşı qoyulduğu halda, hündürlüyü 1,0 metrden və eni 0,6 metrden artıq olmamaqla, eni 0,6 metr və hündürlüyü 0,25 metr olan altlıq üstündə quraşdırılmalıdır. Sınadaşı qoyulduqda hündürlüyü torpaqdan 0,2 metrə, uzunluğu 1,2 metrə və eni 0,6 metrə qədər olmalıdır. Qəbirüstü tikililərin quraşdırılmasında cərgə ilə sıralanmaya əməl olunmalı və qəbrin ətrafı hasara alınmamalıdır.

Yeni qaydalara əsasən, baş daşları 1 metrden çox olmayacaq. Yerdə qoyulan sinə daşları isə 1,2 metrden artıq olmayacaq. Bu isə həm də bahalı baş daşları qiymətlərində ucuzlaşmaya səbəb olacaq.

Kimsəsiz şəxslərin, terror aktının iştirakçılarının və ondan zərər çəkən naməlum şəxslərin, qanunsuz miqrantların dəfn edilməsi xərcləri bələdiyyələr tərəfindən həyata keçirilir. Terrorçuların cənəzləri verilmir və dəfn yeri açıqlanmır.

Yeri gəlmişkən, cənəzlər daşındıqdan sonra avtomobil nəqliyyatı vasitələri mütləq onların sahibləri tərəfindən təmizlənməli və dezinfeksiya edilməlidir.

Ancaq yeni qaydalar yas mərasimləri ilə bağlı ən əsas problemlərdən biri olan bahalı ehsan süfrələri məsələsinə toxunmur. Doğrudur, ehsan süfrələrinin inzibati yollarla məhdudlaşdırılmasının real olmadığı da ötən illərdə sübuta yetirildi. Ancaq istənilən halda, qəbir yerlərinin pulsuz olması, bir sıra xidmətlərin bələdiyyə tərəfindən həyata keçirilməsi müsbət hadisədir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"**

Məlum olduğu kimi, ABŞ prezidenti Donald Tramp sentyabrın əvvəlində ABŞ-ın Bakıdakı səfiri postuna Dövlət Departamentində yüksək vəzifə tutan peşəkar diplomat Örl Litzenbergerin (Earle Litzenberger) namizədliyini irəli sürüb. Xatırladaq ki, ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri olmuş Robert Sekutanın diplomatik missiyası bu ilin mart ayında başa çatıb.

Litzenberger hazırda Dövlət Departamentində Siyasi və Hərbi Məsələlər Bürosunda apancı müşavirdir. Bu vəzifəyə 2018-ci ilin yanvarında təyin edilib. Dövlət katibinin köməkçisinin birinci müavini yerində olmadığı İrli Litzenberger onun səlahiyyətlərini icra edir.

ABŞ Senatının Beynəlxalq Əlaqələr Komitəsində dekabrın 13-də (Bakı vaxtına dekabrın 14-də) Birləşmiş Ştatların Azərbaycan və Ermənistandakı səfirləri vəzifəsinə namizədlərlə bağlı səsvermə keçiriləcək.

"Report"-un xəbərinə görə, məlumatı komitənin rəsmi saytı yayıb. Senatorlar Örl Litzenberger ABŞ-ın Azərbaycana və Linn Treysin isə Ermənistana səfiri vəzifəsinə namizədliklərinə münasibət bildirecəklər.

Beynəlxalq Əlaqələr Komitəsi Ö.Litzenbergerin və L.Treysin namizədliyini təsdiqləyərse, son dinləmələr Senatda keçiriləcək.

Qeyd edək ki, Amerika Erməni Milli Komitəsi ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri vəzifəsinə namizəd Ö.Litzenbergerlə bağlı səsvermənin təxirə salındığını iddia edirdi.

Litzenberger nazir müşaviri (Minister Counselor) ali diplomatik rütbəsinə malikdir.

Trampın Bakıya göndərmək istədiyi səfir Senatda sorğu-sual edilir

Senatın Beynəlxalq Əlaqələr Komitəsi Örl Litzenbergerin namizədliyini müdafiə etsə, səfir son dinləmələrə hazırlaşmalıdır

Litzenberger ABŞ-ın NATO-dakı missiyasının rəhbərinin müavini (2014-2017) olub, Serbiya, Qırğızistandakı səfirliklərdə işləyib. NATO-nun Əfqanıstandakı baş mülki nümayəndəsinin müavini (2013-2014) olub. Habelə ABŞ-ın Avropa İttifaqındakı missiyasında, Qazaxıstan, Bol-

qarıstan və Əlcəzairdəki səfirliklərdə, Fransanın Marsel şəhərindəki ABŞ konsulluğunda işləyib. Fransız, rus, bolqar və serb-xorvat dillərini bilir.

"Dövlət Departamentindəki mənbələr Litzenbergeri "böhran yatan diplomat" kimi xarakterizə edir. O, Vaşinqtonun hərbi və siyasi dəhlizlərində

diplomatik yaradıcılıq qabiliyyəti və təkmini ilə ad çıxarıb. Müşahidəçilərin fikrincə, İran, Rusiya, Suriya məsələləri fonunda Cənubi Qafqazın əsas söz sahibi olan ölkəsinə hərbi məsələlərlə məşğul olan birisinin, özü də Dövlət Departamentdə çalışan şəxsin səfir göndərilməsi heç də təsadüfi deyil.

Oktyabrın əvvəlində ABŞ Senatının Xarici İşlər Komitəsi Örl Litsenbergerin Azərbaycana səfir vəzifəsinə namizədliyini müzakirə edib. Müzakirə zamanı diplomat bu vəzifəyə layiq görüləcəyi təqdirdə, ABŞ-ın Azərbaycandakı mənafehləri üçün sөylə çalışacağıni bildirib.

"Həm İranla, həm də Rusiya ilə həmsərhəd ölkə olan Azərbaycan ABŞ üçün mühüm tərəfdaşdır. Aramızdakı münasibətlər nəinki ölkələrimiz, bütövlükdə bölgə üçün də əhəmiyyətlidir", - deyərək Litsenberger qeyd edib.

O, Azərbaycanın beynəlxalq təhlükəsizlik sahəsində də uzun müddətdir etibarlı tərəfdaş olduğunu bildirib: "11 sentyabrın sonrakı Azərbaycanın o vaxtkı prezidenti Heydər Əliyev terrorçuluqla mübarizəyə dəstəyini və yaxından əməkdaşlığı ilk təklif edənlərdən olub". O, Azərbaycanın Əfqanıstandakı beynəlxalq sülhəratma missiyasına da töhfəsini yüksək qiymətləndirib.

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsələsinə toxunan Ö.Litsenberger qeyd edib ki, Minsk Qrupunun həmsədri kimi ABŞ BMT Nizamnaməsində, Helsinki Yekun Aktındakı prinsiplər əsasında sülh yolu ilə uzunmüddətli razılaşma əldə etmələri üçün tərəflərlə bundan sonra da çalışmağa hazırdır:

"Namizədliyim təsdiqlənərsə, hökumətin bu məqsədə sədaqətini lazımcınca dəstəkləyəcəyəm". Linn Treysi peşəkar diplomatdır. O, Rusiya və keçmiş SRRİ üzrə mütəxəssisdir. Hazırda ABŞ Dövlət Departamentinin Rusiya işlər üzrə baş müşavir vəzifəsində işləyir. Bundan əvvəl Linn Treysi ABŞ-ın Moskva, Aşqabad və Astana-dakı səfirinin müavini, Mərkəzi Asiya üzrə dövlət katibi köməkçisinin birinci müavini olub. O, Pakistanın Peşavar şəhərindəki ABŞ-ın konsulluğunda xidmətdə olub. Rus dilini bilir. Dövlət Departamentinin "İgidiyyə görə" mükafatına layiq görülüb.

□ **ORXAN,**
"Yeni Müsavat"

Qərbdən Rusiyanın "pul kəmərinə" ciddi zərbə

Avropa Parlamenti üzv ölkələrin ərazisində Ukraynadan yan keçən "Şimal axını-2" qaz kəmərinin çəkilişini dayandırmaq barədə qətnamə qəbul etdi

Qərblə, xüsusən də ABŞ-la kəskinləşən münasibətlər səbəbindən Rusiyanın Avropaya təbii qaz nəqli getdikcə çətinləşir. Bu məsələ, xüsusən də "Şimal axını-2" layihəsi ilə bağlı özünü daha qabarıq formada büruzə verir.

Avropa Parlamentinin üzv ölkələrin ərazisində Ukraynadan yan keçən "Şimal axını -2" qaz kəmərinin çəkilişini dayandırmaq barədə srağagün qəbul edilən qətnaməsi də buna sübutdur.

Qeyd edək ki, qərar Ukrayna dəstək üçün Strasburqda keçirilmiş sessiyada qəbul olunub. İclasda "Şimal axını-2" Rusiyanın siyasi layihəsi adlandırılıb. Sənəddə deyilir ki, Ukrayna Avropanın enerji təminatı üçün "açar rol" oynayır: "Şimal axını-2" layihəsi Avropanın təhlükəsizliyinə və enerji mənbələrinin diversifikasiyası üçün təhdid yaradır. Avropa Parlamenti bu layihənin ləğv edilməsini tələb edir" - deyərək, qətnamədə bildirilir. Qətnamənin lehinə 433 deputat, əleyhinə 105 deputat səs verib.

Qeyd edək ki, Rusiyanın dəstək verdiyi bu layihə rus qazını Baltik dənizi vasitəsilə Almaniya nəql etməyi nəzərdə tutur. 1220 kilometr uzunluğundakı "Şimal axını 2" qaz kəməri Baltik dənizindən keçməklə Rusiyadan Almaniya ilə 55 milyard kubmetr qaz nəql edəcək gücə malik olacaq. Bu layihəyə Almaniya və İsveç dəstək verir.

Ötən ilin noyabrında Danimarka parlamenti "Şimal axını 2" boru kəmərinin ölkənin su sərhədlərindən keçməsinə müzakirə edib. Parlament "Şimal axını 2" boru kəmərinin Baltik dənizindən keçməsinin qarşısını almaq üçün qanun layihəsi qəbul edib. Bu qanunla Danimarka "Şimal axını 2" boru kəmərinin ölkənin su sərhədlərindən keçməsinə qarşı çıxıb. Qanun 2018-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minib.

Bu layihəyə qarşı ən sərt mövqə bildirən ABŞ-dır. Ağ Ev hesab edir ki, bu boru kəməri Avropanın Rusiyadan enerji təminatını asılılığını dərinləşdirəcək. Dövlət Departamenti "Şimal axını-2" layihəsində işləyən şirkətlərə ABŞ tərəfindən sanksiyaların tətbiq edilməsini də mümkün sayıb.

Almaniyada da bu layihəyə münasibət birmənalı deyil. Angela Merkel bu ilin aprelinde Ukrayna prezidenti Pyotr Poroshenko ilə görüşdən sonra

ilginc bəyanat vermişdi. AFR kansleri deyib ki, "belə olmalıdır, "Şimal axını-2" üzündən Ukrayna qaz tranziti baxımından heç bir əhəmiyyət kəsb etməyəcək. Ukrayna tranzitinin gələcək rolu bizə aydın olmayınca, bizim nöqtəyi-nəzərimizdən, bu layihə mümkün olmayacaq".

Almaniya parlamentinin Xarici Siyasət Komitəsinin sədri Norbert Ryotgen bu yaxınlarda deyib ki, kəmərin geosiyasi nəticələr baxımından

neqativ risklər vardır: "Hökumətin "Şimal axını 2" ilə bağlı təcili münasibətini dəyişməlidir".

Rusiya tərəfi isə dəfələrlə bildirib ki, müəyyən olunmuş həcmdə Ukrayna ərazisindən qaz tranzitinin saxlanılmasına qarşı deyil. NATO-nun sabiq baş katibi Anders Rasmussen "Bild" nəşrinə verdiyi geniş müsahibəsində "Şimal axını -2" layihəsini birbaşa "Putinin silahı" adlandırıb. Rasmussen bildirib ki, bu layihədə Kremlə

"dəm tutan" Almaniyanın sosial-demokratları çox "sədelövhdə davranırlar".

"Almaniya qonşu ölkələrə böyük ziyan vuraraq bu tələyə könüllü şəkildə düşür", - deyərək, Rasmussen qeyd edib.

"Putinin flaqman layihəsinin məqsədi Avropanın rus qazından asılılığını artırmaq və Ukraynanı tranzit ödəmələrindən məhrum etməkdir. Halbuki ölkənin dəyişikliklərə həyata keçirməsi üçün bu ödəmələrə ehtiyacı var. Deyi-

şikliklərin həyata keçirilməsinə Ukraynanı təşviq edən tərəflərdən biri də məhz Almaniya"dır. NATO-nun sabiq baş katibinin sözlərinə görə, eger bu gün Rusiya Avropa qaz bazarının 34%-ni əhatə edirsə, "Şimal axını - 2" layihəsi işə düşdükdən sonra bu göstərici 40%-ə kimi artacaq. Eyni zamanda AB-nin enerji konsepsiyaları və planları bazarda inhisarçılığı azaltmaq üçün milyardlıq investisiyalar nəzərdə tutub. Beləliklə, Almaniyanın layihənin reallaşdırılması ilə bağlı tutduğu mövqə nəinki ölkənin Ukraynanın dəstəklənməsi üzrə xarici siyasət cəhdlərinə, həmçinin AB-nin Almaniya hökuməti ilə birgə hazırlanmış daxili siyasət prioritetlərinə ziddir. "Almaniya de-fakto AB-nin lideridir. Bunu istəmə də, istəməsə də. Məsuliyyətli liderlik isə başqaları üçün nümunə olmaq deməkdir. Eger Almaniya kommersion maraqlarının qonşu ölkələrin həmrəy maraqlarından daha vacib olduğunu nümayiş etdirsə, onda bir gün başqa ölkələr də eyni cür hərəkət etsə, Berlin təəccüblənməməlidir", - deyərək Rasmussen bildirib.

Qəbul edilən qətnaməyə Rusiyadan ilk reaksiyanı Federasiya Şurasının üzvü Alekssey Puşkov verib. O, bu qətnamənin ABŞ-ın Almaniya qarşı təzyiqlərinin nəticəsi olduğunu bildirib.

□ **ORXAN,**
"Yeni Müsavat"

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin İdarə Heyətinin 3 ildir həbsdə olan keçmiş rəhbəri Cahangir Hacıyevin yeni ittihamlar üzrə məhkəməsi 2019-cu ilin yanvarında başlayacaq. Bu dəfə o, keçmiş deputat Dünyamin Xəlilov və daha 18 nəfərlə birlikdə hakim qarşısında dayanacaq. C.Hacıyev və D.Xəlilov dostdurlar, bundan öncə ayrı-ayrılıqda mühakimə olunublar. Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə C.Hacıyev 15 il, D.Xəlilov isə 13 il azadlıqdan məhrum edilib.

Yanvarda Cahangir Hacıyevin ikinci məhkəməsi başlayır

Avropa Məhkəməsi isə həbsdə olan sabiq bankirin bacısının işi üzrə qərar verdi

Hazırkı cinayət işi Beynəlxalq Bankın Moskva filialı, xaricdəki kreditlərlə bağlıdır.

Mətbuatda “hürümçək toru” əməliyyatı adını almış hazırkı işdə Cahangir Hacıyevin qudası Eldar Mahmudovun da adı qeyri-rəsmi olaraq hallanıb.

Yada salaq ki, bu ilin yanvarında onun ən yaxın adamlarından hesab olunan Emin Sadiq qonşu ölkələrdən birində yaxalanıb və Bakıya ekstradisiya olunub. İstintaqın versiyasına görə, E.Sadiq Cahangir Hacıyevin və Beynəlxalq Bank işi üzrə əsas fiqurantlardan biridir, bankın talanmasına yönəlmiş maliyyə maxinasiyalarının birbaşa iştirakçısıdır. E.Sadiq konkret olaraq Qazaxıstanda neft yatağının istismarına yönəlmiş investisiyanın mənimlənməsində ittiham olunur. Söhbət Azərbaycan Beynəlxalq Bankının Rusiyadakı törəmə bankı “MBA-Moskva” tərəfindən ayrılmış 60 milyon dolları mənimlənməsindən gedir. Habelə E.Sadiq “MBA-Moskva” bankına veksellərin satışında dələduzluq əməlinə yol verib. Maraqlıdır ki, elə yanvar ayında hüquq-mühafizə orqanları sabiq milli təhlükəsizlik naziri, C.Hacıyevin

qudası və biznes şəriki Eldar Mahmudovun ortaqlarından biri Sahib Ağayevi də Qazaxıstanda saxlayaraq, Bakıya gətiriblər. O da məlumdur ki, London Ali Məhkəməsi Beynəlxalq Bankın öhdəliklərinin könlüllü restrukturizasiyası çərçivəsində Rusiyanın dövlət bankı olan “Sberbank” və “Franklin Templeton Investment Management Limited” şirkətinin (FTIML) banka qarşı iddialarını təmin edib.

Restrukturizasiya Azərbaycan qanunvericiliyi çərçivəsində həyata keçiriləcək

2018-ci ilin 30 yanvar tarixində yekunlaşmalı idi. Ali Məhkəmənin sənədlərinə əsasən, moratorium məhkəmənin qərarı olmadan kreditlərə ABB və ya onun əmlakına qarşı hər hansı bir tələb irəli sürməyə və ya bu tələbi davam etdirməyə icazə vermir. ABB öhdəliklərinin restrukturizasiya müddətinin uzadılması ilə bağlı məhkəməyə müraciət etsə də, “Sberbank” və FTIML London məhkəməsinin qərarını əsas götürərək buna qarşı çıxıb...

Sabiq bankirə bu dəfə də CM-in 179 (mənimləmə), 193-1 (cinayət yolu ilə əldə edilmiş pulların leqallaşdırılması), 213 (vergidən yayınma), 308 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və başqa maddələri ilə ittihamlar irəli sürülüb...

Nəzərə çatdıraq ki, C.Hacıyevin həbsdən sonra da Beynəlxalq Bankın ətrafında qalmaqallar bitməyib. Ötən il Beynəlxalq Bank 3 milyard 3 milyon dollar borcunun restrukturizasiyasından ötrü Nyu-Yorkda məhkəməyə müraciət edib.

Bundan sonra onun öhdəlikləri dövlətə ötürülüb. Yəni bankdan oğurlanan 3 milyard 300 milyon manat dövlət büdcəsi hesabına kompensasiya ediləcək. Bundan əvvəl isə ABB-nin sağlamlaşdırılması ilə bağlı dövlətin 10 milyard manat vəsaitinin xərcləndiyi bildirilirdi. Qeyd edək ki, ABB-nin İdarə Heyətinin sabiq sədri C.Hacıyev 2015-ci il dekabrın 5-də həbs edilib. 2016-cı ilin oktyabrında Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 15 il azadlıqdan məhrum edilib. C.Hacıyev ailə üzvləri və özünə yaxın olan başqa şəxslərin adına Beynəlxalq Bankdan milyonlarla kreditin götürülməsi mənimlənməsində suçlanır. Keçmiş deputat D.Xəlilov da C.Hacıyevlə dostluq münasibətlərindən yararlanaraq rəhbərlik etdiyi müəssisələrdəki işçilərin adına böyük məbləğdə kreditlər götürüb mənimlənməkdə günahlandırılıb və 13 il həbs cəzası alıb. Apelyasiya Məhkəməsi onun cəzasını 3 ay azaldaraq 12 il 9 aya salıb.

Barəsindəki ilk məhkəmə hökmü üzrə Cahangir Hacıyevdən 63 milyon 80 min manat tutularaq, Beynəlxalq Banka verilməsi, ona məxsus olan dəyərli qol saatının və sikkə pulların müsadirə olunması barədə

höküm çıxarıb. Həmin hökmə onunla birlikdə təqsirləndirilən digər 7 nəfərdən biri, bankın mərkəzi filialının müdiri işləmiş İlqar Abdullayev 6 il 5 ay şərti cəza ilə məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb. Bakı Fındıq Zavodunun direktoru işləmiş Azad Cavadov barəsində 10 il 11 ay azadlıqdan məhrum etmə hökmü çıxarılsa da, məhkəmə zalında həbs olunub. Digər təqsirləndirilən şəxslərə müvafiq olaraq ən az 3 il şərti, maksimum isə 8 il 6 ay azadlıqdan məhrum etmə cəzası verilib.

Bir maraqlı məqam da ondan ibarətdir ki, dekabrın 13-də Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi 11 nəfərin ölkədən çıxışına qoyulmuş qadağaya dair Azərbaycana qarşı qərarını elan edib. Onlardan biri də Cahangir Hacıyevin bacısı Əminə Hacıyevdir. Cinayət işində şahid statusunda olsa da, ölkədən çıxış hüquqları məhdudlaşdırılıb. Qərara görə, şəxslərin Konvensiyaya 4 saylı protokolun 2-ci (sərbəst hərəkət etmək) və 13-cü (səmərəli müdafiə vasitələri) maddələrinin pozuntusu tanınıb. Cahangir Hacıyevin bacısı Əminə Hacıyevə mənəvi zərərə görə 5 min avro ödənməlidir.

□ E.HÜSEYNOV,
“Yeni Məsəvat”

Özəl klinikalarda şok qanunsuzluq - 231 milyon manat vergidən gizlədilib

Özəl tibb müəssisələrinin 77%-də əhali ilə pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarına riayət olunmayıb və pul vəsaiti uçota alınmayıb

Vergilər Nazirliyi cari ilin may-iyun aylarında pullu səhiyyə xidmətləri göstərən bir sıra iri müəssisələrin rəhbərlərini vergi orqanlarına dəvət edərək görüşlər keçirib, qanunvericiliyin tələblərini, həmçinin fəaliyyətin şəffaflaşdırılması tələbləri ətrafında izah edilib. Lakin keçirilmiş görüşlərə baxmayaraq, aparılan təhlillər əsasında ötən dövr ərzində bu müəssisələrin əksəriyyətində dövrviyyələrin artması müşahidə olunmayıb.

“Qafqazinfo” xəbər verir ki, bunu Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinin baş direktoru Xəqani İsgəndərov deyib. Onun sözlərinə görə, mövcud rəqəmsal texnologiyalardan istifadə edilməklə bəyan-

namələrin və əlaqəli məlumatların geniş təhlili nəticəsində hə-

min müəssisələrdə yüksək vergidən yayınma risklərinin olduğu

müəyyən edilib: “Göstərilənləri nəzərə alaraq, Vergilər Nazirliyi

noyabr ayında özəl tibb müəssisələrində vergi nəzarəti tədbirləri həyata keçirib.

Aparılan tədbirlər zamanı vergidən yayınma halları, lisenziyalasdırma məsələləri ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərinə əməl edilməsi məsələləri araşdırılıb, əhali ilə pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarına riayət olunması, pul vəsaitinin uçotdan gizlədilməsi və ya uçota alınmaması, əmək müqavilələrinin bağlanması vəziyyəti yoxlanılıb. Eyni zamanda, müəssisələrin real dövrviyyələrinin müəyyənləşdirilməsi üçün xronometraj metodu ilə müşahidələr aparılıb. Vergi nəzarəti tədbirləri zamanı əldə edilmiş qara mühasibatlıq sənədləri və elektron fayllar əsasında yayındırılmış dövrviyyə məbləğləri və ödənilmiş real əmək haqqı məbləğləri müəyyənləşdirilib.

İlkin araşdırmalar zamanı özəl tibb müəssisələrinin 77%-də əhali ilə pul hesablaşmalarının aparılması qaydalarına riayət olunmaması, 51%-də əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən fiziki şəxslərin işə cəlb edilməsi, 61%-də pul vəsaitinin uçota alınmaması hallarına rast gəlinib.

Xronometraj metodu ilə müşahidə yekunlaşdırılmış obyektlər üzrə 2018-ci ilin 9 ayı

üzrə cari bəyannamədə göstərilən orta günlük dövrviyyə məbləği 2,4 dəfədən çox artıb. Əldə edilmiş sənədlər üzrə aparılmış təhlillər zamanı əvvəlki dövrviyyələrin 3.2 dəfə və ya təxminən 231 milyon manata yaxın gizlədildiyi aşkar edilib. Əmək haqqı üzrə ödəmələrin yayındırılması halları müəyyən edilmiş 22 vergi ödəyicisi üzrə 2018-ci ilin 9 ayında bəyannamələrdəki məbləğlərinin real göstəricilərə nisbətən 7.6 dəfə az əks olunduğu müəyyən edilib. Bəzi özəl tibb müəssisələrinin rəsmi sənədlərində həkimlərə verilən aylıq əmək haqqı məbləği 130-490 manat göstərilməsinə baxmayaraq, bu məbləğin bir sıra hallarda on minlərlə manat arası olduğu təsdiqi tapılıb.

Bundan başqa, xəstəxanalardan müayinə üçün göndərilən həkimlərə xəstə tərəfindən ödənilən məbləğlərdən müəyyən faiz şəklində vəsaitlərin ödənilməsi halları da öz təsdiqini tapıb. Bəzi klinikalarda tanınmış həkimlərin gəlirlərinin əməliyyatdan daxil olmuş məbləğlərin 50-70%-ini əhatə etdiyi aşkar edilib. Aparılan yoxlamalar özəl tibb müəssisələrində qeyri-rəsmi əməkhaqlarının geniş tətbiq edilməsini bir daha təsdiq edib”.

Amerikanın nüfuzlu "Time" jurnalı Səudiyyə Ərəbistanının İstanbuldakı Baş konsulluğunda qətlə yetirilən jurnalist Camal Qasıqçını "İlin adamı" seçib. Bununla da ilk dəfədir ki, ölmüş şəxs "İlin adamı" olub.

"İlk dəfədir ki, biz artıq həyatda olmayan birini "İlin adamı" seçmişik, amma bu həm də çox nadir haldır ki, bir şəxsin təsiri ölümü ilə hədsiz dərəcədə artır. Onun ölümü Səudiyyənin vəliəhd şahzadəsinin global miqyasda yenidən qiymətləndirilməsinə və Yəməndəki dağıdıcı müharibəyə həqiqətən də gətirilmiş nəzərin salınmasına gətirdi" - jurnalın baş redaktoru Edvard Felsental bəyan edib.

"Time" jurnalı həqiqət uğ-

larına yazdılar. Onlar ABŞ-ın Suriyadakı hərbi planları haqda Putinin məqaləsinin "New York Times"da çıxmasını təşkil etdiklərini iddia etdilər. Ancaq söhbət ödənişli məqalədən yox, müəlliflə nəşr arasında əməkdaşlıqdan gedirdi.

Emosiyasız Merkel bu titula sahib olub

2015-ci ildə "Time" jurnalı Almaniyanın kansleri Angela Merkel "İlin adamı" seçib. Bu barədə NBC televiziyası dekabrın 9-da səhər proqramında məlumat verib. Məlumatda bildirilir ki, Merkel ilin əvvəllərində Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Ukraynanı zəbt etmək cəhdinə qarşı durub və bunun qarşısını alıb.

"Bundan sonra Yunanıstanda bütün avrozonaya təhlükə olan maliyyə böhranı başlayıb, amma Merkel heç bir emosiya-

ra qayğıya, köməyə çağırır, həm də homoseksuallıq kimi məsələlərə yeni baxışlarla çıxış edir.

2012-ci ildə ABŞ-ın "Time" jurnalı sabiq prezident Barak Obamanı "İlin adamı" elan edib. İddiaçılar arasında qadın hüquqları uğrunda mübarizə aparan 15 yaşlı pakistanlı qız Malala Yousevzi, sabiq Misir prezidenti Məhəmməd Mursi, keçmiş ABŞ prezidenti Bill Klinton və indiki Dövlət katibi Hillari Klinton, Yahoo internet şirkətinin rəhbəri Marissa Maier və Apple korporasiyasının rəhbəri Tim Kuk da var idi. "Time" jurnalı bu titulu Obamaya 2-ci dəfədir verib.

"İlin heyvanı" - ən etirazçı köpək

Yunanıstanın, bəlkə də dünyanın ən məşhur "etirazçı" köpəyi Loukanikos bir neçə il

Qasıqçını "İlin adamı" elan edən

"Time"-jurnal kimləri, niyə seçib?

Onlar bir əsrdir ilin "ən, ən və ən..." yaxşılari seçiliblər

runda mübarizə apararkən öz qərəzsiz işlərinə görə hədəfə çevrilən və təzyiqlə üzləşən bir qrup jurnalisti "Keşikçilər" adı altında "İlin adamı" seçib. Onların sırasında Qasıqçı ilə yanaşı, Myanmadakı Rohinca müsəlmanlarının başına gətirilən qırğınlardan yazan və həbs olunan "Reuters"-in 2 jurnalisti Va Lon və Kyav So, Maria Ressa və digər jurnalistlər də var.

"İlin adamı" adına layiq görülməyə və ikinci sırada qərarlaşan şəxs ABŞ prezidenti Donald Tramp olub. Üçüncü pillədə isə Trampın Rusiya ilə əlaqələrini, həmçinin Moskvanın ABŞ-dakı seçkilərə müdaxiləsinə araşdıran xüsusi prokuror Robert Müller qərarlaşmışdır.

Həmçinin Rusiya prezidenti Vladimir Putin, cinsi zorakılıqda ittiham olunaraq böyük qalmaqalla ABŞ Ali Məhkəməsinin hakimi seçilən Brett Kavano, Britaniya şahzadəsi Harrinin xanımı Meqan Markl, Cənubi Koreyanın prezidenti Mun Cje İn və digərləri "İlin adamı" seçilənlər sırasındadır.

Səsverməni jurnalın oxucuları edir, redaktorlar verir

"Yeni Müsavat" xatırladı ki, "İlin adamı" mükafatı hər ilin dekabr ayında verilir və dünyada böyük səs-küyə səbəb olur. Onlardan bəzilərinin yada salağı 2016-cı ildə ABŞ-ın seçilmiş gələcək prezidenti Donald Tramp "Time" jurnalı tərəfindən "İlin adamı" seçilib. Titul omlak maqnatı Trampa, onun Hillari Klinto-

na qarşı gözlənilməz qələbə-sindən sonra verilib.

Bəyanatdan az sonra cənab Tramp NBC televiziyası kanalının "Today" verilişinə titulun özü üçün "çox mənalı" və "böyük şərəf" olduğunu deyib.

O, Rusiya prezidenti Vladimir Putin və Hillari Klintonun da daxil olduğu qısaldılmış siyahıdan seçilib. "Time" jurnalının məsul redaktoru Nancy Gibbs deyib ki, Hillari Klintonun prezident seçkisindəki məğlubiyyə-tindən sonra cənab Trampın "İlin adamı" seçilməsi çətin olmayıb.

"Time" yazıb ki, seçilmiş gələcək prezident Amerikanın siyasi qanunlarını yenidən yazıb. Jurnal oxucularını "İlin adamı"ni seçməyə səs verməyə dəvət edir, lakin sonuncu qərar redaktorların olur.

20 dəfə həbs, 4 dəfə döyülmə və "İlin adamı"...

Martin Luther Kinq 20 dəfə həbs olunub, azı 4 dəfə döyü-lüb. 1963-cü ildə "Time" jurnalı onu "İlin adamı" elan edib. 35 yaşında Nobel Sülh Mükafatı alıb. Aldığı mükafatı - 54 123 dolları hərəkətə bağışlayıb.

Kinq 1968-ci aprelin 4-də Menfis şəhərində küçə təmizləyənlərin tətilinə dəstək aksiyasına rəhbərlik etmək üçün bu şəhərə gəlir. Qaldığı hotelin balkonundan küçəyə baxanda, ona atəş açılır. Öldürüldəndən sonra tərəfdarlarının bir qismi qıtsasa, bir qismi soyuqqanlı olmağa çağırır. 100-dən çox şə-

hərdə üsyanlar baş verir. Kin-qin ölümündən sonra küçə təmizləyənlərin tələbi yerinə yetirilir. Onlara da ağıdərillər kimi çətin hava şəraitində işə çıx-mamaq hüququ verilir. Onu öldürən şəxs 1969-cu ildə həbs olunur. 99 il azadlıqdan məhrum edilir, 70 yaşında ölür.

Martin Luther Kinqin ölümündən 9 il sonra 1977-ci ildə ABŞ prezidenti Jimmi Karteri "Azadlıq" mükafatına layiq görür. Həmin vaxtdan hər il yanvarın 3-ü "Martin Luther Kinq Günü" kimi qeyd edilir.

"Time" jurnalı 2017-ci ildə "Sükutu pozanlar", yeni seksual qısnama qurbanları olduqlarını dilə gətirənlər "İlin adamı" seçiliblər. Dərginin baş redaktoru NBC-nin "TODAY" şousunda deyib ki, jurnalın üz qabığında qismən əks olunan qadınla "Time" danışmış, ancaq o, "həyatına təhlükə yaratmadan" hekayətini anladığı biləcəyinə əmin olmadığını dilə gətirib.

Üz qabığındakı fotoda "me too" (mən də) kampaniyasına qoşulmuş qadınlar yer alıb: fəal Adama Iwu, aktrisa Ashley Judd, müğənni Taylor Swift, çiyələkiyən Isabel Pascual və Uber-in keçmiş mühəndisi Susan Fowler. "Sükutu pozmuş qadınlar və kişilər bütün irqləri, bütün gəlir siniflərini, bütün peşələri və dünyanın bütün guşələrini əhatələyib", - dərgi bildirir.

Dünyanın ən nüfuzlu adamları siyahısında ikinci yeri ABŞ prezidenti Donald Tramp, üçüncünü isə Çin prezidenti Xi

Jinping tutub. Təxminən bir əsrdir "Time" "İlin adamı"ni seçir, xəbərlərə ən çox təsir göstərmiş şəxsi, yaxud qrupu müəyyənləşdirir.

Siyahıya kimlər düşüb

İndiyədək Almaniya kansleri Angela Merkel, Bill və Melinda Qateslər "İlin adamı" seçiliblər. Ancaq bu seçim həmin şəxslərin dəstəklənməsi anlamına gəlmir. Siyahıda Adolf Hitler, İosif Stalin və İran ayətullası Xomeyninin də adları olub.

"Time" oxucular arasında onlayn sorğu da keçirir. Bu sorğuya görə, Səudiyyə Ərəbistanının vəliəhd şahzadəsi Məhəmməd bin Salman "İlin adamı" seçilib.

32 yaşlı şahzadə səslərin 24%-ni toplayıb. İkinci yeri cinsi təcavüz və qısnama qurbanlarının hekayətlərini anladığıları #MeToo kampaniyası gəlir, 6% səs toplayıb.

Onlayn sorğuda prezident Trampın seçki kampaniyasının Rusiya ilə əlaqələrini araşdıran xüsusi müşavir Robert Müllerin də adı var.

2007-ci ilin dekabrında Kreml "Ketchum"un işindən razı qalaraq şirkətlə yeni saziş imzaladı. Həmin il "TIME" jurnalı Putini "İlin adamı" elan etdi. Onun şəkli jurnalın üz qabığına "yeni Rusiyanın çarı" yazısı ilə çıxdı. "Forbes"un mənbələri iddia edirdilər ki, "Ketchum" bu məsələ ilə bağlı lobbichilik etməyib. Ancaq sonradan şirkətin əməkdaşları bu nailiyyəti öz ad-

sız bunun öhdəsindən gələ bilib. Bundan başqa, kansler bu yaxınlarda Avropanı bürüyən maliyyə böhranını da yoluna qoyub. Belə ki, digər ölkələr qaçqınlara qapıları bağlayanda, Merkel Almaniyanın qapılarını açdı" - deyə məlumatda bildirilir.

Prezident qızları "İlin adamı" imiş

2014-cü ildə "Time" jurnalı dünyanın ən nüfuzlu yeniyyət-mələri siyahısını hazırlayıb. Nobel Sülh mükafatı laureatı Malala Yusifzal və Əfqanıstanın velosiped yarışları üzrə yığmasının üzvü Salma Kakar dünyanın nüfuzlu yeniyyət-mələri siyahısına başçılıq edirlər. Barak Obamanın qızları Malia və Sasha və televiziyaada realiti şou ulduzları olan Kendal və Kylie bacıları da siyahıdadır.

Siyahıda yerlər müəyyən olunmayıb. 17 yaşlı Salma Kakar velosiped yarışlarında iştirak etdiyinə görə təqiblərə məruz qalır. Müsəlman qızın velosiped sürməsi Əfqanıstanda islam qaydalarına zidd sayılır.

"Time" jurnalının siyahısında 29 gəncin adı var.

2013-cü ildə "Time" jurnalı Roma Papası Fransisi "İlin adamı" seçib. Jurnalın redaktoru Nancy Gibbs bildirdi ki, nadir hallarda yeni şəxs həm gənclərin, həm yaşlıların, həm inan-anların, həm də siniklərin diqqətini belə tez cəlb edə bilir. Fransis 9 ay papa olduğu dövrə həm xristian dəyərlərinə qayıdırsa, xəstələrə, kasıbla-

öncə öldü... Onun ölümü də insan ölümünə bənzəyir. Yerli rəsmilərin məlumatına görə, Loukanikos ölüm tutmasından ölüb. Yunanıstanda iqtisadi böhran vaxtı hökumətin qənaət planına kütləvi etirazlar olanda o dövrün fotolarında, videolarında bir köpək tez-tez gözə dəyirdi.

2010-2012-ci illər arası demək olar ki, bütün etirazlarda "iştirak edən" Loukanikos o qədər məşhurlaşmışdı ki, "Time" jurnalı 2011-ci ildə onun jurnal üçün xüsusi çəkilmiş portreti də daxil, 10 müxtəlif şəkillərini verdi (yeri gəlmişkən, bunlara baxa bilərsiniz). Time jurnalı həmin il "İlin heyvanı"ni elan edəndə Loukanikos ikinci olmuşdu. Birinci yeri tutan isə Üsama bin Ladeni zərərsizləşdirən ABŞ dəniz piyadalarını müşayiət edən ordu köpəyi idi. Afınada şəhər baytarlıq xidmətinin veterinarı Anna Makri "Reuters" agentliyinə deyib ki, Loukanikos "yunan idi. O, baş əymək istəməyən yunanların narahatçılığını ifadə edirdi".

Anna Makri deyir ki, "həkim diaqnozuna görə, o, qəflətən ölüb, ürək tutmasından". Solçu "Avgi" qəzeti bildirir ki, hökumət əleyhinə etirazlar vaxtı polis hətmişə işlətdiyi gözyaşardıcı qaz Loukanikosun səhhətini korladı. Onun indiki ölümünün səbəbi də məhz o vaxtdan pozulan sağlamlığıdır.

"Avgi" yazır ki, Loukanikos Afınanın mərkəzində təpənin üstündə bir ağacın altında dəfn olunub.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Ərəb ölkələri böyük sərmayə imkanlarına və dünya ticarət və infrastrukturalarında böyük paya sahibdir. 2016-cı ildə Səudiyyə Ərəbistanı və ABŞ arasında siyasi qalmaqla yarananda məlum olmuşdu ki, ABŞ birjalarında Səudiyyə krallığına məxsus 750 milyard dollar vəsait var. Həmin vaxt Ər-Riyad Vaşinqtonu münasibətlər pisləşəcəyi təqdirdə pulları çəkəcəyi ilə hədələmişdi.

Ekspertlərə görə, Bakının da ərəb ölkələri ilə son illərdə istiləşən münasibətləri məhz ərəb sərmayəsinin cəlb olunmasına hesablanıb. Artıq Bakıda az da olsa ərəb yatırımları hiss olunur. Paytaxtdakı "Monolit Plaza" lüks hotelini Küveytdən olan investor satın alıb.

Bakı həmçinin ərəb-müsləman ölkələri ilə siyasi-diplomatik əlaqələri son illərdə sürətlə inkişaf etdirir. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının bir sıra yüksək səviyyəli toplantıları Bakıda keçirilib, Azərbaycan 4-cü İslam Oyunlarına ev sahibliyi edib. Hesab olunur ki, bütün bu addımlar həm də piar xarakterlidir və ölkəyə ciddi ərəb yatırımları cəlb etməyə hesablanıb.

Ancaq bu da realdır ki, ərəb yatırımlarından uzun müddətdir danışılsa da, ciddi yatırımlar hiss olunmur. Vaxtilə "Sovetski"nin də ərəblər tərəfindən alındığı bildirilirdi. Lakin orada ərəblərin hansısa

Azərbaycana ərəb yatırımları niyə gecikir - səbəblər

İqtisadçı ekspert: "Azərbaycan işin piar tərəfini yaxşı qurub, ancaq..."

yatırımlarını görmədik...

"Yeni Müsavat" a danışan iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri bildirdi ki, yatırımcıların milləti olmur: "Harada perspektiv varsa, yatırımcı oraya vəsait qoymağa maraqlıdır. Ona görə də istənilən yatırımcı hansısa ölkəyə gəlmədən öncə həmin ölkənin perspektivlərini,

oyun qaydalarını, vergi, gömrük qanunvericiliyini, məhkəmə hakimiyyətinin vəziyyətini öyrənir. Problem olduğunu gördükdə ən azından, məhkəmələrdə işlərin ədalətli həlli ilə bağlı problemə rast gəldikdə, qanunvericiliyin tez-tez dəyişdiyini şahidi olduqda, yatırım etmək fikrindən daşınırlar. Yeri

gəlmişkən, ölkədə vergi qanunu son 2 ildə 2 dəfə köklü şəkildə dəyişdirilib ki, bu da iqtisadi oyunçuları qorxudan amillərdən biridir. Konkret olaraq ərəb yatırımcılarına gəldikdə isə bizdə səhv təsəvvür formalaşmışdır. Düşünülürdü ki, ərəb yatırımcıları, fondları özləri qərar veriblər. Ancaq bu, belə deyil. Ərəbistan yarımadası ölkələrinin yatırım fondlarını öyrəndikdə məlum olur ki, bunların böyük əksəriyyətinin idarə edilməsi Avropa və Amerika mütəxəssislərinin əlindədir. Yeni obrazlı desək, ərəblər öz pullarını o fonda yığıblar və Amerika, Avropada böyük fondlarda çalışmış insanlara ora rəhbər təyin edirlər. Bu adamlar da eyni məntiqə düşünlər. İstənilən ölkəyə yatırım qoyan zaman, bu yatırımın

öyrənilməsi məsələsi ən azı 1 il çəkir. Bütün sadaladığım məsələləri öyrəndikdən sonra qərarlarını verirlər. Azərbaycan heç Ümumdünya Ticarət Təşkilatının da üzvü deyil. 21 ildir danışıq aparsaq da, nəticə yoxdur. Halbuki ermənilər və gürcülər 2003-cü ildə, Rusiya, Qazaxıstan 2015-ci ildə üzv oldular. Yeni bütün ətraf ölkələri də bizə bəzən başqa. Bu amillər də bizdə qeyri-neft sektoruna olan yatırımların zəif gəlməsinə səbəb olur".

Ekspertə görə, ölkənin tanıtımı və piar baxımından İslam Oyunlarının da böyük əhəmiyyəti var: "Eyni zamanda ölkədə keçirilən böyük konfranslar, toplantılar qeyd etdiyimiz məsələ baxımından əhəmiyyətlidir. Ancaq yatırımcı öz pulunu hər şeydən çox sevir. Bu da əslində normal haldir. Yatırımcı əgər hər hansı başqa bir ölkədə daha çox işləmək və gəlir qazanmaq im-

kanları görürsə, vəsaitini də düşünmədən, həmin ölkəyə yatırır. Bu, sırf olaraq Azərbaycanla da bağlı deyil. Yeni məsələ dünyanın hər yerində belədir. Ona görə də piar kampaniyaları ilə bərabər, vergi və gömrük qanunvericiliyində, məhkəmə sistemində müvafiq addımlar atılarsa, bu, çox böyük effekt verə bilər. Regiona nəzər salsaq görürük ki, bu xüsusda Qazaxıstan ciddi addımlar atıb. Onların təcrübəsindən yararlanmaq lazımdır. Hətta iş o yerə gəldi ki, ötən il onlar biznes çevrələri üçün ayrıca məhkəmə sistemi tətbiq etdilər. Yatırımcının tələbi varsa, o, xarici investordursa, məhkəmənin ingilis dilində keçirilməsi də qanunda öz əksini tapdı. Bu da Qazaxıstanın marağın sürətlə artmasına səbəb oldu. Çünki istənilən yatırımcı dünyanın hər yerində eyni qaydaları Qazaxıstanda da gördü. Eyni zamanda Qazaxıstan 2015-ci ildə Ümumdünya Ticarət Təşkilatına da üzv oldu, piar aksiyaları da keçirildi. Azərbaycanda isə yalnız piar sahəsi olmaqla, birtərəfli iş gedir. Digər sahələrdə axsalmalar olduğu üçün gözlənilən nəticə əldə edilmir".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Əmək müqaviləsiz işçi işlədənlərin cərimələri bir neçə dəfə ağırlaşır

Qalib Toğrul: "İşəgötürənləri yoxlayan qurumların sayı azaldılır"

Vergilər Məcəlləsinə kölgə iqtisadiyyatının və qeyri-rəsmi məşğulluğun aradan qaldırılmasına yönəlik xeyli sayda dəyişiklik olunub. Bunların arasında güzəşt və təşviqlərlə yanaşı, cəza və sanksiyalar da var. Belə ki, Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklərdə əmək müqaviləsi bağlamadan işçilərin işə cəlb edilməsinə görə maliyyə sanksiyalarının tətbiqi qaydası və məbləğinin dəyişməsi təklif olunur.

Hazırda Əmək Məcəlləsinin tələblərini pozan işəgötürənə hər bir belə şəxs üzrə 1000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir. 1 yanvar 2019-cu ildən isə sanksiyalar sərtləşdiriləcək. Nəzərdə tutulur ki, əmək müqaviləsi bağlamadan işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi yolu ilə onların gəlirlərinin gizlədilməsinə (azaldılmasına) şərait yaradıldığına görə

işəgötürənə hər bir belə şəxs üzrə təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə 2000 manat, ikinci dəfə yol verdikdə 4000 manat, üç və daha çox dəfə yol verdikdə 6000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilsin.

İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzi İdarə Heyətinin sədri, iqtisadçı-ekspert Qalib Toğrulun dediyinə görə, Vergi Məcəlləsinə nəzərdə tutulan dəyişikliklərin əsas məqsədlə-

rindən biri qeyri-rəsmi məşğulluğun azaldılması olduğundan bu istiqamətdə təşviq tədbirləri ilə yanaşı (özlə münasibətdə maddəli işlə bağlı ödəmə mənbəyində vergi güzəşti, sosial sığorta ayırmalarının işçi ilə işəgötürən arasında paylaşılması yolu ilə ikincinin sosial yükünün azaldılması və sair), sanksiyaların sərtləşdirilməsi başadüşüləndir: "Hazırda Əmək Məcəlləsinin əmək mü-

qaviləsinin bağlanması ilə bağlı tələblərinin icrasına nəzarəti həyata keçirən 3 qurum var: Vergilər Nazirliyi, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti (DƏMX) və Dövlət Sosial Müdafiə Fondu (DSMF).

Vergilər Nazirliyinin yoxlamalar çərçivəsində tətbiq etdiyi sanksiyalardan danışdıq. DƏMX reydlər və yoxlamalar əsnasında əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxsləri hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi halı aşkar etdikdə, fiziki şəxslərə min manatdan iki min manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslərə üç min manatdan beş min manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslərə isə iyirmi min manatdan iyirmi beş min manatadək məbləğdə cərimə kəsir. Burada yanaşma fərqlidir, hər bir müqaviləsiz işlədilen işçiyə

görə deyil, ümumilikdə qanun pozuntusuna münasibətdə maliyyə sanksiyası tətbiq edilir və cərimələr çox yüksəkdir.

DSMF isə hazırda hər əmək müqaviləsiz işlədilen işçiyə görə sığorta edəninin fəaliyyət dövrünün hər ayı ucun əlli beş manat miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edir. 1 yanvar 2019-cu il tarixindən DSMF-nin müqaviləsiz işçi işlətməyə görə maliyyə sanksiyası tətbiq etmək səlahiyyəti olmayacaq. Vergi Məcəlləsində əmək müqaviləsi ilə bağlı sanksiyaların sərtləşdirilməsinə bir də bu aspektdən, yeni iki qurumun tətbiq etdiyi cərimələrin birləşdirilməsi, daha doğru ifadə etsək, paralelliyin aradan qaldırılması kimi yanaşmaq lazımdır".

Q.Toğrul hesab edir ki, əslində "Sosial sığorta haqqında" Qanunun 21-ci maddəsinin ləğvi, bugüncə tətbiqi ilə bağlı böyük çətinliklər müşahidə edilən "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında" Qanunun 4-cü maddəsinin 2.6-cı bəndinin (Eyni yoxlama predmetinin bir neçə yoxlayıcı orqan tərəfindən yoxlanılmaması) və 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin (Yoxlayıcı orqanların səlahiyyətlərinin təkrarlanmasına yol verilmir) tələblərinin yerinə yetirilməsidir: "Ümid edək ki, yoxlayıcı or-

ganların və onların nəzarət sahələrinin siyahısı da tezliklə təsdiq olunar və bu vəsile ilə hazırkı qeyri-müəyyənlik aradan qalxar.

Qeyd edim ki, əmək müqaviləsi bağlanılmadan işçinin işlədilməsi cinayət məsuliyyəti də doğurur. Cinayət Məcəlləsinə görə, işəgötürən əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən xeyli sayda işçilərin (on nəfər və ondan çox) işlədilməsinə görə, yeddi min manatdan on min manatadək miqdarda cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya iki ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya iki ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır. Eyni əməllər təkrar törədildikdə isə işəgötürən üç ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya üç ildən yeddi ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır.

Düzdür, qanunu pozmuş işəgötürən Əmək Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada işçiləri ilə əmək müqaviləsi bağladıqda, habelə ödəməkdən yandırılmış vergiləri, işsizlikdən sığorta və məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını tamamilə ödədikdə cinayət məsuliyyətindən azad edilir, ancaq bu haqq ona bir dəfə tanınır, eyni əməl təkrar törədildikdə, işəgötürən heç bir halda cinayət məsuliyyətindən azad edilmir".

□ DÜNYA,
"Yeni Müsavat"

əzabı əsla yüngülləşməyəcək və onlara (heç bir) kömək də olunmayacaqdır". ("Bəqərə" 86).

Qurani-Kərim dünyapərəstliyin aqibətini belə çatdırır

Rəbbimiz Qurani-Kərimin "İsra" surəsinin 18-ci ayəsinə bizə dünya ilə bağlı və dünyapərəstlik, dünyaya vurğunluqla bağlı xüsusi bilgiler təqdim edir. Ayədə buyrulur: "Kim yalnız bu öteri nağdı (dünyanı) istəsə, Biz dünyada istədiyimiz şeyi istədiyimiz şəxsə verməkdə tələsər, sonra onun üçün cəhənnəmi müəyyənləşdirərək ki, orada məzəmmət olunmuş və qovulmuş halda

nə istəyirlərsə, bütün hamısını vermir. Rəbbimiz onlara yalnız Özünün iradəsinə, hikmətinə bağlı olaraq nə qədər istəsə, o qədər verir. Amma nəticə etibarilə onlar həm də cəhənnəmdə məzəmmət olunacaqlar.

Dünya vurğunluğu, dünya aşıqlığı, dünyapərəstliyin sonu - cəhənnəmdir. Kim ki, yalnız dünyanı istəsə, vasitəsiz dünyanı istəsə, dünya aşıqlı olsa - nəticəsi cəhənnəmdir.

İnsanların dünyaya pərəstliyinin əsas səbəbi nədir?

Dünyapərəstliyin əsas səbəbi - dünyanın nağd və tez ələ gəlməsindədir. Niyə insan

həndis olsun. Biz də dünya həyatımızı elə yaşamalıyıq ki, axirət həyatı üçün gözəl zəminə yaratmış olaq. Əgər bizim yadımızdan çıxsın ki, qarşıda əbədi həyatımız var, həmin o dil öyrənənə oxşarıq ki, yalnız öyrəndiyi dilin içərisində qalıb, əsas hədəfi unudub.

Biz bu dünyanı Allah bəndəsi olmaq üçün ən gözəl platforma olaraq görməliyik. Allah Təala bu dünyanı qərar verib ki, bizlər axirət həyatımız üçün azuqə toplayaq. Bu dünyadan kənar gözəl axirətə çatdıracaq heç bir vasitə yoxdur. Axirət yalnız dünya ilə əldə edilir. Dünyadan kənar, axirəti əldə etmək üçün ikinci vasitə qoyulmayıb.

Qurtuluş - bu dünyaya vasitə kimi baxmaqdadır

Rəbbimiz bizlərə açıq şəkildə bəyan edir ki, kimlər bu dünyada ilişib qalsa, bu dünyanı yalnız bu dünya üçün istəsə - cəhənnəmi qazanacaq. Çünki kim bu dünyada ilişib qalsa - çətin görünənə deyil, ancaq nağd, tez, rahat əldə olunana can atacaq.

Bu dünyada insanlar niyə bir-biriləridir? Baxırsan ki, o, onu aşağılayır, bu, bunu aşağılayır, o, ona zülm edir, bu, buna zülm edir və s. Hamısı bu dünya üçün, bu dünyanı əldə etmək, bu dünyada daha çoxuna nail olmaq üçün. Bir ömür oyun çıxarırlar, ölənlərinə isə hara gedəcəklərini düşünür.

Bu dünyaya əbədi qalacağı yer kimi baxdısa, insan artıq bu dünyadan gedəcəyini unudur. Həmin anın ləzzəti, həmin anın eyni anın keçəndən sonra isə artıq fərqi var ki, gedəcək ünvan var imiş. Əgər biz bura bağlansaq, qəlbimizi bu dünya ilə məşğul etsək - onsuz da bu dünyadan yalnız Allahın bizim üçün nəzərdə tutduğu qədərini əldə edəcəyik və üstəlik də cəhənnəm əzabı qazanmış olacağıq. Amma bu dünyaya bir nurani məkan kimi, axirəti qazanmaq üçün vasitə kimi baxsaq, o zaman gözəl aqibət qazanmış olacağıq.

Bizim mənəviyyatımızın, imanımızın diri olması üçün gərək dünyapərəstlikdən uzaq olaq. Bundan uzaq olmaq üçün isə bilməliyik ki, bu dünya müvəqqətdir, acilədir, keçicidir.

Həzrət Peyğəmbər (s) buyurur: "Dünyanı üçün elə iş gör ki, sanki həmişə sağ qalacaqsan. Axirətin üçün elə iş gör ki, sanki elə sabahısı öləcəksən".

İmam Baqir (ə) buyurur: "Allaha and olsun ki, Allah insanlardan iki şeydən başqasını istəməmişdir:

1. Allahın nemətlərini etiraf etmək (şükür etmək) ki, neməti onlar üçün artırsın.

2. Günahlarını etiraf etmək (tövbə etmək) ki, Allah günahları bağışlasın".

Allahım, bizlərə bu dünyada gözəl aqibət qazanmaq üçün yaşamağı nəsis et!

Allahım, bizlərə xeyirli aqibət nəsis et!

Allahım, bizləri bu dünyada qəflətə düşməyə qoyma! Amin!

Cümə söhbətləri

Bismilləh-Rahmə-nir-Rahim!
 Allaha həmd olsun ki, bizlərə öz halımız, durumumuz haqqında düşünməyi inayət edib. Allaha şükürlər olsun ki, bu qədər nemətləri ixtiyarımızda qoyub. Ən böyük nemət də düşünmə, fikirləşmə, anlama nemətidir. Allahdan istəyirik ki, bu nemətlərin qədrini bilək və aqibətlərimiz üçün faydalı olsun.

İnsanın kimliyi barədə suallar arasında ən vacib sual

İnsan bu dünya həyatında nə etməli olduğunu anlamaq üçün ilk öncə öz kimliyini müəyyən etməlidir. Öz kimliyini müəyyən etmədən, "nə etməli"lərdən danışmağın heç bir mənası yoxdur. Təəssüflər olsun ki, bu gün bəşəriyyətin problemi yanlış "nə etməli"lər dalınca getməkdir.

Əvvəlcə kim olduğunu müəyyən etməli olan insan praktiki həyatında əsas etibarilə "nə etməli"lərlə məşğuldur. İstər sağ düşüncə tərzi, istər sol düşüncə tərzi "nə etməli"lərlə məşğul olur. Amma gəlib çıxdıqda ki, insan kimdir ki, bunun nə etməli nə olsun - bununla bağlı boşluq var. Deyə bilərik ki, bir neçə əsrdə ki, bəşəriyyət bu mövzuda çox ciddi bir boşluğa yol verir. Bu gün dünyanın mənəvi böhranının, insani böhranının əsas səbəblərindən biri bundadır.

İslamın bizə öyrətdiyi ən əsas mövzulardan biri - bizə öz kimliyimizi tanımaq. Kimliyimizi tanımaq üç müstəvi üzərindədir.

Birincisi - bizim başlanğıcıdır. Bir haradan gəlmişik? Az-çox möminlər, iman əhli tövhidə, Yaradana tanış olur, Allahı tanımaqları ilə bu mövzuda bir yerlərə gəlib çata bilər.

Bir sual da budur ki, biz hara gedirik? Hara gedəcəyimizlə bağlı, Məadla bağlı da inanclı insanların müəyyən qəddər bilgiləri var.

Amma təəssüflər olsun ki, harada olduğumuzla bağlı bir durğunluq var. Bizlər o sual üzərində az düşünürük, az danışırıq. Nə etməli mövzusunda da bu sualın çox yeri var. Biz haradayıq? Yəni bu dünya haradır? Rəbbimiz bizi yaradıb, bir gün də öləcək. Bəs bura nədir, buranın statusu nədir, bura nə üçündür?

Dünyada necə yaşamaq?

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İcraşəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

Allah insanın niyyətinə görə ona verir. Allah həmişə eşidən və görəndir". ("Nisa" 134).

"Onlar üçün dünya həyatında və axirətdə müjdə vardır (dünyada peyğəmbərlərin dili və qeybdən edilən ilhamlarla, ölüm zamanı mələklərlə və axirətdə Allahın xitabı, mələklərlə görüş və həqiqətlərin aşkar olması ilə). Allahın kəlamlarında (Onun vədlərində) heç bir dəyişənlik yoxdur. Budur böyük uğur və qurtuluş!". ("Yunus" 64).

"İvə Allahın sənə vermiş olduğundan axirət evini qazan, dünyadakı (ömür və maldan olan) nəsibini də unutma. Allah sənə yaxşılıq etdiyi kimi, sən də (başqalarına) yaxşılıq et və yer üzündə fəsad dalınca düşmə. Çünki Allah fəsad törədənələri sevməz". ("Qəsəs" 77).

Bu ayələrdən bəlli olur ki, dünya, ondan düzgün faydalanmağı bacaranlar üçündür. Aqıl insanları üçündür. Aqıl insan dünyanı öləri bilər və onun nemətlərindən düzgün faydalanar, ən əsası - axirəti üçün azuqə toplamağı da unutmaz.

İmam Səccad (ə) buyurur: "Dünya - axirət bazarıdır və nəfs - tacirdir. Gecə və gündüz - sərmayə, mənfəət - behişt, ziyan isə cəhənnəmdir". İndi isə dünyaya bağlı olanları məzəmmət edən ayələrə diqqət edək.

"O kəslərə ki, dünya həyatını sevirlər və onu axirətdən üstün tuturlar, (insanları) Allahın yolundan saxlayır və onun əyriliyini istəyirlər (onun qanunlarını əyriliyini təqdim edir və camaatı ondan azdırırlar). Onlar uzun-uzadı bir azgınlıq içərisindədirlər". ("İbrahim" 3).

"Bu (qəzəb) onların dünya həyatını axirətdən üstün tutmalarına görədir. Həmçinin ona görə ki, Allah kafirlərin dəstəsini (bütün dəlil-sübutları təqdim edildikdən sonra) hidayət etmir". ("Nəhl" 107).

"Onlar bu dünya həyatını axirətin bahasına almış kəslərdir. Odur ki, (axirətdə) onların

yanar".

Biz ötən bəhslərimizdə qeyd etdik ki, insanın həyatı iki hissədən ibarətdir: yaxın və növbəti həyat. Yaxın həyata - dünya həyatı, növbəti həyata isə - axirət həyatı deyilir. Yaxın həyatın, dünya həyatının adlarından birini Qurani-Kərim "acilə həyat" kimi təqdim edir. "Acilə" sözü bizim istifadə etdiyimiz "əcələ" sözü ilə eyni kökdəndir.

Hər kəs dünyadan bəhrələnməlidir, qidalanmalıdır, nəfəs almalıdır, yaşamaq üçün ayədə belə başa düşülür ki, burada davamlı olaraq, fasiləsiz, yalnız dünya həyatını istəyən, dünyaya aşıq olan, dünyapərəst insandan söhbət gedir. Kimin nə istəməsinə bağlı deyil, Allahın Öz hesab-kitabı var, hər bəndənin, hər varlığın öz tutumu, öz faydalılığı, özünə aid lazımlı məsələləri var. Hər kəsin etdikləri üçün bir nəticə nəzərdə tutulub.

Rəbbimiz ayədə bizləri xəbərdar edir ki, hər kəs fasiləsiz, davamlı olaraq, yalnız tez keçən dünyanı istəsə, bilməlidir ki, bu dünyada istədiyi kəse Rəbbimiz yalnız istədiyi qədər verir. Bu, Allah Təalanın özünün iradəsinə, hikmətinə bağlı olan məsələdir. İnsanın nə qədər istəyib-istəmədiyindən asılı olmayaraq, bu dünyadan yalnız Rəbbimizin nəzərdə tutduğu qədər alacaq.

Ayənin ardında gəlir ki, bu cür istəyən, dünyaya bu cür aşıq olan insan üçün cəhənnəm də müəyyən edilir. Dünyaya aşıqlığı, dünyapərəstliyin mahiyyəti açıqlanmış olur. Bir insan dünyapərəst olsa, dünya aşıqlı olsa, yalnız dünyanı istəsə, fasiləsiz dünyaya can atsa - onsuz da buradan yalnız onun üçün Allahın qərar verdiyi qədər ala biləcək. Amma bunun ardınca onun üçün cəza da müəyyən olunacaq.

Ayədə başa düşülür ki, insanlardan bəziləri tez keçən, ötən dünyanı sevirlər, ona vurğundurlar. Allah Təala onlara

MÜSAVAT

Son səhifə

N 268 (7157) 14 dekabr 2018

Ölüm öncəsi 1000 nəfərlik parti keçirdi

yaşındakı Satoru Anzaki adlı yapon iş adamı xərcəngə tutulduğunu öyrəndən sonra dərmandan istifadəni rədd edərək, yaxınlarına təşəkkür etmək üçün bir vida partisi təşkil etdi. Anzaki keçirilən məclisdə aralarında dostları, iş ortaqları, məktəb yoldaşları və işçilərinin də olduğu 1000 nəfəri dəvət edib. Yapon iş adamı məxlis üçün paytaxt Tokiodakı bir hotelin salonunu kirayə götürüb və salonu yığdığı xatirələrlə doldurub.

Satoru Anzaki partidən sonra verdiyi açıqlamada isə bunları deyib: "Həyatım boyunca tanış olduğum insanlara təşəkkür edirəm" deyərək bildiyim üçün xoşbəxtəm. Qalan zamanımı mümkün olduqca keyfiyyətli bir şəkildə keçirə bilmək üçün müalicədən keçməməyə qərar verdim. Çünki xəstəliyin yan təsirləri olduqca böyükdür.

Anzaki partidəki atmosferin melanxolik bir havaya bürünməsi üçün məmləkəti Tokushima adlı rəqs qrupu da çağırılıb. Yapon mediasına görə, Anzaki minnətdarlığını göstərə bilmək üçün partidə mümkün qədər çox adamla əl sıxışmağa çalışıb. Keçmiş bir şirkət işçisi isə onun haqqında bunları deyib: "Çox əyləncəli bir parti idi. Mən də xəstəlikdən əziyyət çəkirdim və bu parti sayəsində qalan həyatımı necə yaşaya biləcəyimi yenidən düşünməyə başladım".

Təqaüdə çıxanlar... depressiyaya girir

İngiltərəli alimlər daha bir yeniliyə imza atıblar. Təqaüdcülər işləməyə davam edən insanlardan daha çox depressiyalara və xəstəliklərə tutulurlar. İngilis alimlərinin araşdırmaları nəticəsində belə qənaətə gəliblər.

Alimlər sübut edib ki, pensiyaya çıxan insanların əqli və fiziki sağlamlığı daha tez pisləşir. Sübut olunub ki, təqaüdcülərdə klinik depressiyanın inkişafı 40 faiz, fiziki sağlamlıqlarının zəifləməsi isə 60 faiz təşkil edir.

Bundan çıxış yolu olaraq isə alimlər hökuməti pensiya yaşının artırılmasında gü-

nahkar görür. Onlar düşünürlər ki, bununla da hökumət insanlara daha çox sağlam qalmağa kömək edə bilər.

Yatağına girən ilanı qovdu və yatmağa davam elədi

Avstraliya sakini çarpayısında ilanla oyanıb və onu qovandan sonra yuxusuna davam edib. Qızın özü tərəfindən çəkilən video "Daily Mail" tərəfindən yayımlanıb. Kvinlenslend ştatının Port Duqlas şəhərindən olan Katyana Şoyer gecənin bir yarısında kürəyində bir soyuqluq hiss edib. O, geriyyə dönüb və yanında dörd metrlik piton görüb. 25 yaşlı Şoyer etiraf edib ki, həmin vaxt az qala ürəyi gedirmiş.

Bununla belə, avstraliyalı qadın panikaya düşməyib. O, balıq tutmaq üçün evdə olan toru götürüb və ilanı onun içinə salaraq, zibilliyə atıb. Onun dediyinə görə, pitonun çəkisi 20 kilo olub. "Bundan sonra mən sadəcə yatağıma qayıtdım və o qədər də iztirab keçmədim. Mən sadəcə onu otaqdan çıxarmaq istədim ki, bundan sonra rahat yata bilim", - qadın belə deyib.

Növbəti səhər isə o, zibil qutusunu götürüb, ən yaxın meşəyə aparıb və ilanı azadlığa buraxıb. Qız ehtimal edir ki, gecə vaxtı piton onu yeməyə hazırlamış. O, ən azı ilanın ölçülərindən bu qənaətə gəlib.

Şoyer etiraf edib ki, o və onun yaxınları tez-tez ilanlarla qarşılaşırlar. Amma o, ilk dəfədir ki, onunla bu qədər yaxından təmasda olub. "Ola bilər ki, ilan evin arxa qapısından və ya pəncərədən içəri girib. Bilmirəm, mən onu görəndə qədr otaqda nə qədər qalıb. Amma hələ ki o, qayıtmayıb və mən onunla bir daha yataqda qarşılaşmaq istəmirəm", - avstraliyalı zarafat edib.

Hamiləliyini öyrəndəndən bir gün sonra uşağı oldu

Amerikada Amanda Francis adlı qadın hamilə olduğunu öyrəndikdən 24 saat sonra uşağını dünyaya gətirib. 26 yaşlı Amanda menüstrasiyası gecikdiyi üçün 5 ayda 6 dəfə hamiləlik testindən keçib. Onlardan hamısının nəticəsi neqativ olduğu üçün qadın heç narahat olmayıb. Hamiləliyindən xəbərsiz işdə hamdan çox işləyən, 8 aylıq hamilə ikən qayaya dirmaşan və hətta nərdivanlardan yıxılan Amanda, sadəcə, özünü bir qədər şişkin hiss edirdi. Gənc ana hissləri barədə aşağıdakıları dedi: "Uşaq doğmaqdan qorxurdum. Amma hər zaman uşaq sahibi olmaq istəyirdim. Hamilə olduğumu öyrəndiyim zaman şok oldum. Bu qədər ani inkişaf edəcəyi ağılın ucundan da keçməzdi".

Ənənəvi həkim yoxlamasına gedəndə qan testindən keçən Amandaya 9 aylıq hamilə olduğu söyləndi. Hamiləliyin şoku bəs etməmiş kimi, 24 saat sonra doğum sancıları başladı. Uşağını itirdiyini düşünen qadın xəstəxanaya getdiyi zaman ultrason müayinəyə salınıb. Qadın özünü pis xəbər eşitməyə hazırlasa da, ona doğumun başladığı bildirilib. Qeyriadiyət ilə dünyaya gələn körpənin cinsiyyəti oğlan olub.

QOÇ - Yeni əlaqələr yaratmaq, görüşlər təşkil etmək və gələcək planları yenidən götür-qoy etmək üçün şanslarınız artacaq. Nahar ərafəsində isə xoş təsadüflərlə rastlaşa bilərsiniz.

BUGA - Astroloji göstəricilər ciddi işlərlə məşğul olduğunuzu tövsiyə edir. Maliyyə durumunuzun düzəlməsinə az qaldığı üçün usanmamalısınız. Kənar təsirlərə isə qətiyyənlə udu olmayın.

ƏKİZLƏR - Hazırkı enerjinizi mövcud realıqdan çıxış yolu tapmağa həsr edin. Qəlbiqaradamlarla ünsiyyəti azaltmağa çalışın. Daha çox öz qərarınızla hərəkət edin. Boş yere pul xərcləməyin.

XƏRÇƏNG - Risk etmək məcburiyyətində qaldığınız güman olunur. Belə məqamlarda tərəddüd etməyiniz yersizdir. Əmin olun ki, cəsarətiniz hesabına çox şeyə nail ola bilərsiniz.

ŞİR - Gözləmədiyiniz halda sizə dəstək verilə bilər. Bunun üçün aktivliyinizi birə-beş artırmalı, daxili süstlüyə qapılmamalısınız. Günün ikinci yarısında mərhumlarnızı yad edin.

QIZ - Qarşınızda səmərəli bir gün durur. Xoşxasiyyət adamlarla rastlaşacaqsınız. Bu, gələcək planlarınızın reallaşmasına kömək göstərə bilər. İstənilən danışmaq və müzakirələrdə dürüst olun ki, sonda gülə bilərsiniz.

TƏRƏZİ - Hər hansı fəaliyyət üçün qənaətbəxş vaxt olmadığından bu təqvim daha çox istirahətə həsr etməyiniz məsləhətdir. Əgər ovqatınız imkan versə, yaxınlarınıza baş çəkməyə çalışın.

ƏQRƏB - Səhhətinizi qoruyun ki, bu təqvimə xoş ovqatda keçərsiniz. Ələlxüsus da əzələlərinizə diqqət yetirin. Günün ikinci yarısında perspektivli görüşlər və pul gözlənilir.

OXATAN - Dekabr ayının ən uğurlu günlərindən birini yaşayacaqsınız. İkitərəfli əməkdaşlıqda, maliyyə məsələlərində hər şey üreyinizcə olacaq. Amma sevdinizə qarşı mülayimlik göstərməlisiniz.

OĞLAQ - Ayın əvvəlindən bəri boş çıxan cəhdlərinizin aktivləşəcəyi gözlənilir. Bu səbəbdən lap əl səhər saatlarından hərəkətə keçin. Hədəfiniz sağlamsa, ona çatacağına əmin olun.

SUTÖKƏN - Hər mənada uğurlu bir gün yaşayacaqsınız. Bir tərəfdən iştirakçısı olduğunuz proseslərin ahəngdarlığı, digər tərəfdən şəxsi işlərinizdə dönüş yaranması ovqatınızı xeyli yüksəldəcək.

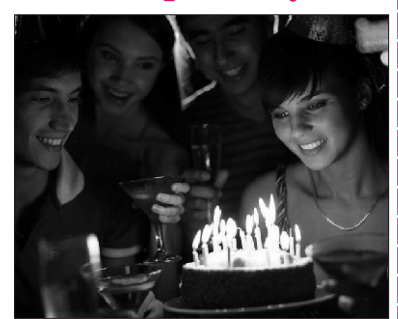

BALIQLAR - Aldanma ehtimalınız var. Bu səbəbdən də bələd olmadığınız insanların sözlərilə oturmaqdan çəkinin. Yarımçıq işlərinizi yekunlaşdırın. Nahardan sonra səhhətinizin qayğısına qalın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Ad günündə saç və kirpikləri yandı

İranın paytaxtı Tehrandə bir ad günü məclisi az qala faciə ilə nəticələndi. 20-ci ad gününü qeyd edən qadın dostları qar köpüyü püskürdən alətlə qutlama etmək istəyərkən kiçik miqyaslı bir yanğın yaranıb. Stolun üstündəki şamlar qadının saçlarında köpüyü yandırdığı və şarın içindəki qaz da bir anda od tutduğu üçün ortalıq bir anda müharibə meydanına döndü.

Başı atəş topuna döndən qadına dostları dərhal müdaxilə edərək, yanğını söndürdülər. Hadisədən sonra İnstagrama yüklənən video izlənmə rekordlarına imza atıb. Amma tortu servis edən işçi ciddi formada yaralanıb, ad gününü qeyd edən qadının isə saçları və kirpikləri yanıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Zamin Hacı
zaminhaci@mail.ru

(Dünən, bu gün, sabah)
Dünənki yazımda məişət zorakılığı hallarını azaltmaq, linqləmə metodlarından əl çəkəməyimiz üçün dövlətin hüquq-mühafizə orqanlarına, məhkəmələrə müraciət etməyin vacibliyini qeyd etmişdim, ancaq yollara keçmədən öncə, bəzi möhtərəm hakim yoldaşlarımızın adını çəkmək istərdim ki, onlar bütün dünyada ədalətləri ilə tanınırlar, necə dəyərlər, kəsdikləri başa zaval yoxdur. O yoldaşlardan Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimi Elnur Həsənovu, Elşad Şamayevi, Sumqayıt Apelyasiyadan Nazim Mövsümovu və başqalarını qeyd edə bilərik. Pensiyada olanlardan Mənsur İbəyevi də tapıb müraciət etmək olar. Bu yoldaşların hər biri Fəridə xanıma vaxtilə bağ evində saxlamışdır. Kimisə öldürməkdənsə, bu hakimlərin əlinə verin, sağı qaldıqlarına peşman etsinlər. İndi keçək ictimai platformaya.

Məncə, qaçan gəlinləri tutub başını kəsməkdənsə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinə ərizə yazsan daha məqsədəuyğundur. O qurum bizim ciddi ağsaqqalılıq institutlarımızdan biridir. Mənsur İbəyevi üçün, Anar müəllimin "Təhminə və Zaur" əsəri gənclərimizin əli dəyərləri altında, yüksək səviyyədə, tələsmədən qorunması istiqamətində geniş üfəqlər açıdır. Anar müəllimin hələ sovet dövründə elçilik kimi ictimai-geopolitik temada yazdığı dissident pyesdə də ailə quran gənclərin qarşısında duran çətinliklər kəskin səfirə atəşinə tutulmuşdu. Yalnızdarsa, orada elçilər havadan, liftdən, "Neftçi"nin uduzmasından danışır-dılar, bununla partiyanın fəaliyyəti tənqid olunurdu. İndi mən sizdən soruşuram: əgər müəllif elçilik problemini dünən əsərində qaldırıbsa, niyə bu gün qaçan gəlinlər, saçı qırıqlan gəlinlər, qonşu gəlinlə görüşdə qətlə yetirilən zəhmətkeşlərimiz kimi sosial-siyasi, mədəni-uzaqgörən temalarda da məsləhət verə bilərsiniz? Verər, sadəcə, onun rəyini soruşmalıyıq. Ağsaqqal sözlərinə bizdə həmişə ehtiyac olubdur. Həmçinin ağbırcaq öyüdünə. Məncə, bu işdə AYB üzvlərindən Elmira Axundova, Gülnar Əhmədova, Elza Seyidcəhan və başqaları yaxşı öyüd verənlər, nə qədər ailələr xilas olar. Yaxşı yadımdızdır, bir vaxtlar Xuraman xanımın yaylığı ATƏT-in Minsk Qrupunun atəşkəs üzrə nümayəndəsi Anjey Kasprşki yüksək səviyyədə əvəz edirdi.

Həmçinin "Ulduz", "Azərbaycan", "Qobustan", "Literaturniy Azerbaydjan" ədəbiyyat jurnallarının redaksiya heyətindən məişət zorakılığına qarşı gözəl məsləhətlər almaq olar. Elə bizim KİVDF, Mətbuat Şurası da yaxşı orqanlardır. Gəlin kimisə öldürməkdən qabaq Mətbuat Şurasına deyək. Bəlkə Əflatun müəllim onu qara siyahıya, reketlər siyahısına daxil etməklə daha üstün formada tərbiyə edəcəkdir?

Müxalifət gənclərimizi tərbiyə etmək, ailələrin xilasını yolda vacib instrumentdir. Kvartalda bir dəfə "Məhsul" stadionun yığış "İş, çörək, Qarabağ!", "Hava yaman soyuqdur, ermənilər toyuqdur", "Oturmayan bizdən deyil" şüarları qışqırarkən, qaçan gəlinlər, saçı qırıqlarlardan da danışmaq olmazmı? Qoy gəlinlərə tribuna verilsin, onsuz müxalifəti 30 ildir eşidik, teza söz bəlkə gəlinlərdən çıxa.

İdmançılar var hələ... Kimisə döymək istəyirsinizsə, bunu olimpiya və islam oyunları çempionlarınıza tapşırmaq olmazmı? Biri var sən, mən, biz bunu kobud şəkildə edək, qan su yerinə axsın, biri də var peşəkara üz tutsan, xəyanət edən gəlini çağırın, bir dəne yunan-roma gülüşü fəndiyə götürüb çırpır tətəmiyə, medalını alırı, gedir, hamı da razı qalır. Yaxud qayınanasını döyən kürəkəni boks ringində əziydirmək, iki arvad alan kişini üzgüçülük hovuzunda boğmaq (təbii, müvəqqəti) daha humanist olmazmı?

Ailə, qadın, arvad-uşaq komitəsinin ekspertləri, ombudsman aparatı, QHT-lərə yardım üzrə dövlət Nazirəsi, Respublika Ağsaqqallar Komitəyyəti, "Qızıl Aypara", Nazirlər Kabinəti yanında Elm Fondu, Dövlət Bütəcəsinin yağı yerində Elm Akademiya, ASAN könüllüləri, "Müsbət gələcək və qanunların ailəyə naminə qaçqınlarla irəli və Qarabağın hüquqları beynəlxalq müstəvidə" İctimai Birliyi və sairə çoxsaylı qurumlar da məişət zorakılığına qarşı mübarizəmizdə xalqa böyük kömək edə bilərlər.

Bu qədər sığınacaq varsa, maraqlıdır, gəlinləri necə tutub saçlarını qırırıqlar, anlaşılmır. Yəqin ünvanı bilirlər.

8-9

Hüquq elmləri doktoru, professor İlham Rəhimovun "Yeni Məsvət"ə müsahibəsi.

- Professor, 2018-ci il sizin üçün həm ictimai, həm də şəxsi mənada nə ilə yadda qaldı?

- Fəaliyyətimizin demək olar, bütün sahələri üçün 2018-ci il uğurlu oldu. Hüquq elminə yeni töhfəmiz oldu - "Ölümsüz ölüm hökmü" əsərim rusca çapdan çıxdı. Qısa zamanda əsər Azərbaycan, ingilis, alman dillərinə tərcümə edilərək çap olundu. Bundan başqa, "Cinayət və cəzanın fəlsəfəsi" kitabım Qazaxıstan hüquqşünaslarının təşəbbüsü ilə qazaxçaya çevrildi, kitabın Qazaxıstan Senatında və Ali Məhkəməsinə yüksək səviyyədə təqdimatı keçirildi. Oktyabr ayında Bakıda 12 dövlətdən olan hüquq ictimaiyyəti təmsilçilərinin iştirakı ilə terrorizmə mübarizəyə həsr edilən elmi konfrans keçirdik. Bəllidir ki, terrorizm beynəlxalq miqyaslı cinayət kateqoriyasına daxildir və günümüzdə baş verən siyasi təlatümlər onun yeni formalarını üzər çıxarır. Bu səbəbdən onunla mübarizə metodları da dərin yenilənməlidir. Azərbaycan 30 ilə yarıxdır Ermənistan tərəfdən dövlət terroru ilə üzəldiyi üçün bu məsələ ölkəmiz üçün çox aktualdır. Bir sıra bədxahlar konfransın keçirilməsinə mane olmağa çalışdılar, ancaq buna nail ola bilmədilər. İştirakçı tərəflərin hər biri yüngülcə qanun və faydalı olduğunu bildirdi.

Aprel ayında isə rəhbərlik etdiyim Qara dəniz və Xəzər dənizi Regionu Ölkələri Hüquqşünasları Assosiasiyasının təşəbbüsü ilə Antalyada Türkiyə-Rusiya biznes zirvəsi keçirildi. Hər iki ölkənin siyasət və iş dünyasının önəmli isimlərinin qatıldığı zirvə iki ölkə arasında biznes bağlarının möhkəmləndirilməsi formatından çıxaraq regionun geosiyasi gündəminin müzakirə edildiyi, gələcəyə yönəlik ciddi məsələləri veridiyi toplantıya çevrildi. Biznesə gəlincə, bu il Moskvada Olimpiya Kompleksi aldığı və yaxın zamanlarda orada yenidənqurma işlərinə başlayacağıq. Çox miqyaslı bir layihədir. Düşünürəm, bu, təkə Moskvanın, Rusiyanın deyil, bütünlükdə Avropanın həm məmariq, həm dizayn baxımından ən nəhəng, ən gözəl idman-əyləncə, sağlamlıq komplekslərindən biri olaçaq.

- Aid olduğumuz geosiyasi regionda son zamanlar hərəkətlik yaşanırdır. Ötən həftə onu Ermənistan parlament seçkisi keçirildi, baş nazir Nikol Paşinyan hakimiyyətdə bir qədər də möhkəmləndi. Siz bütünlükdə Ermənistanadakı olayları necə qiymətləndirirsiniz? Nə baş verir? Bu, demokratiya prosesidir, yoxsa kənar müdaxilə?

- Heç bir kənar müdaxilədən söhbət getmir. Ermənistan hakimiyyəti erməni xalqının çoxdan gözlədiyi şəxs gəlib. Bu çox obyektiv prosesdir. Əgər o, xalqın illərdir həllini gözlədiyi problemləri çözsə biləcək, hakimiyyətdə qalacaq. Söhbət Rusiya ilə münasibətlərə xələl gətirmədən Qərbə istiqamətlənərkən və cəmiyyətin demokratikləşməsindən, Qarabağ məsələsinin nizamlanmasından, sosial problemlərin həllindən, Köçəryanla Sərkisyanın Qarabağ klanını sakitləşdirmək üçün onlarla işbirliyinə nail olmaqdan, bu problemlərin çözümündə erməni diasporunun fəaliyyətinə effektiv istifadə edilməsindən gedir. Düşünürəm ki, Paşinyan, iqtidara gəlmədən öncə Rusiyanın reaksiyasını nəzərə almaq şərti ilə artıq birinci problemin həllinə yönəlik ehtiyatlı addımlar atıb. Bu, çətin yoldur - iki stulda oturmaq olar, ancaq bu çətinidir. Yalnız Paşinyan deyil, bütün Ermənistan bilir ki, Qarabağ məsələsini Rusiyasız çözmək mümkün deyil. Onların sosial problemləri də düşünürəm ki, problem olaraq qalacaq. Çünki Ermənistanın illərdir kök salan problemləri aradan qaldırmaq

"Putin və onun komandası Qarabağ məsələsinin çözümünə çalışır"

Ilham Rəhimov: "ÜAK-ın işinə Bakıdan səslənən ehtiyatsız ifadələrin ciddi ziyan vurduğunun şahidiyəm"

"Real və obyektiv dəyərləndirmək lazımdır - Putin və onun komandası Qarabağ məsələsinin çözümünə çalışır"

zərə almaq şərti ilə artıq birinci problemin həllinə yönəlik ehtiyatlı addımlar atıb. Bu, çətin yoldur - iki stulda oturmaq olar, ancaq bu çətinidir. Yalnız Paşinyan deyil, bütün Ermənistan bilir ki, Qarabağ məsələsini Rusiyasız çözmək mümkün deyil. Onların sosial problemləri də düşünürəm ki, problem olaraq qalacaq. Çünki Ermənistanın illərdir kök salan problemləri aradan qaldırmaq üçün iqtisadi gücü və geopolitik üstünlükləri yoxdur. Bundan başqa, əgər Ermənistan Qərbə çox yaxınlaşsa, Rusiya ona yardımını baxmırsa, Rusiya ona dərk edir ki, Rusiya heç zaman Ermənistanla bağlanı baxmayacaq. Yalnız tarixi bağlar deyil, dünyanın indiki siyasi gündəmi bunu tələb edir. Bir sözlə, Rusiya Ermənistanı gerək olduğu kimi, Ermənistan da Rusiyaya lazım

"Yəqin Novruzov kimi çoxları bilmir, informasiya üçün deyim ki, Rusiyada azərbaycanlıların problemlərinin çözümünə gücü çatdırmaq və gücünü əsirgəməyən biznesmenlərimiz də var, ziyalılarımız da, nüfuzlu insanlarımız da... Bizim şirkətimiz Azərbaycan adına Rusiyada keçirilən bir çox tədbirlərin təşkilatçıları sırasında yer alır və gərəkl şəxslərin bu haqda bilgisi var"

Ermənistan dövlətinə yalnız ciddi maliyyə dəstəyi verməyib, xüsusən Qərbdə dövlətləri üçün ciddi dayaqlar qazanıb. Onlar bu yarımları yalnız Ermənistan iqtidarından deyil, erməni oluqları üçün edirlər. Onlara bəlli idi ki, Ermənistan demokratiya yoxdur, korruptsiya ölkəni bürüyüb, insan haqları tapdalanır... İndi erməni diasporu Paşinyanın bu problemləri çözdüyünün şahidi olsa, təbii ki, İndiya qədərindən daha güclü dəstəklə onun yanında olacaq.

- Professor, ötin il Kreml-Bakı arasında münasibətlər yətin cəsti oldu. Sizcə, Ermənistan-daki proseslərin bu yaxınlaşmaya təsiri oludumu?

- Ermənistanında proses başlanıyana qədər də Azərbaycan Rusiya arasında əlaqələr çox yüksək səviyyədə idi. Söhbət yalnız iki prezident arasında böyük etibarə söykənən münasibətlərdən getmir. Ölkələrimiz arasında sözlən geniş anlamında çox isti münasibətlər var. Bu gün üçün iki ölkə arasında mübahisəyə, geniş müzakirələrə səbəb ola biləcək heç bir məsələ yoxdur. Putinin

hakimiyyətə gelişindən sonra iki ölkə arasında əlaqələr çox möhkəmlənib. Siz Yeltsinin dönəmində Qarabağ məsələsinin ədalətli çözümünü ilə bağlı Rusiya rəhbərliyinin hansısa bəyənətini xatırlayırsınız? Yeltsin bir mənalı şəkildə bu məsələdə Ermənistanın tərəfində idi. Real və obyektiv dəyərləndirmək lazımdır - Putin və onun komandası Qarabağ məsələsinin həlaliyətində çalışır. Hələlik səylər nəticesizdir - bu artıq ayrı məsələdir. Hər halda, Rusiya her iki tərəfi razı salan yollar haqqında düşünür. Gələcəyə baxmaq gərəkdir. Putin hakimiyyətdə əbədi deyil. Rusiyanın Qarabağ siyasəti Putindən sonra necə olacaq - bunu indidən düşünməliyik.

- Professor, ölkədən zaman-zaman rus dilində bəzi təhsil müzakirəyə çıxarırdı. Yaxınlarda Milli Meclisin üzvü Gövhər Baxşəliyeva rus dili bölmələrinin bağlanması ilə bağlı çıxış edib. Sizin bu məsələ ilə bağlı mövqeyiniz necədir?

maraqlıdır, görəsən, həmin o deputat xanım Milli Meclisdə Azərbaycan telekanallarında normal verilişlərin yayımlanması ilə bağlı məsələ qaldıra biləmi? Kənarda yaşayan bizlər ölkəmizdən xəbər tutmaq üçün telekanallarda ana dilində normal veriliş tapa bilmirik. Telekanallarda ya atılıb-düşürflər, ya oxuyurlar, ya biş-düşdü, ya da davaa... Haqlı deyilmi? Mənim qızım kimi, ölkədən kənarında yaşayab Azərbaycan dilini yalnız milli telekanallardan eşitmək imkanı olan yüz minlərlə insanımız var. Azərbaycanlılara dünyaya çıxış imkanı verən dilini məhdudlaşdırmaq üçün təşəbbüs irəli sürənlər yaxşı olardı, parlament tribunandasından telekanallardakı bərbad durumu müzakirəyə çıxaraydılar. Niyə bu qədər imkan Azərbaycanın təbliğinə yönəldim, niyə dilimiz, mədəniyyətimiz belə naşı insanlarımızın əlinə verilib? Davamlı səfərlərdə oluram. Xüsusan Avropadan çıxırdım. Bu gün avropalları dilini yetərli səviyyədə bilmək şərt kimi qoyulmalıdır. Mən bununla tamamilə razıyam. Buna haqq qazandırmaq olmur. Bugünlərdə Milli Meclisin üzvü Fəzail Ağamalı bildirib ki, Azərbaycandan kənarında yaşayanlara Vətən hissi güclü deyil. Bu fikr də mübahisəlidir. Vətəndə yaşayıb vətən üçün heç nə etməyənlər, kənarında yaşayıb ölkəsi üçün böyük işlər görən şəxslər hər millətdə var. 70-ci illərdə Leningradda təhsil alarkən Azərbaycanlı tələbələr tez-tez yığış, imkanlısız daxilində özümüzlə birlikdə yaşayıb vətən üçün heç nə etməyənlər, kənarında yaşayıb ölkəsi üçün böyük işlər görən şəxslər hər millətdə var. 70-ci illərdə Leningradda təhsil alarkən Azərbaycanlı tələbələr tez-tez yığış, imkanlısız daxilində özümüzlə birlikdə yaşayıb vətən üçün heç nə etməyənlər, kənarında yaşayıb ölkəsi üçün böyük işlər görən şəxslər hər millətdə var. 70-ci illərdə Leningradda təhsil alarkən Azərbaycanlı tələbələr tez-tez yığış, imkanlısız daxilində özümüzlə birlikdə yaşayıb vətən üçün heç nə etməyənlər, kənarında yaşayıb ölkəsi üçün böyük işlər görən şəxslər hər millətdə var.

"Azərbaycanlılara dünyaya çıxış imkanı verən rus dilini məhdudlaşdırmaq üçün təşəbbüs irəli sürənlər yaxşı olardı, parlament tribunandasından telekanallardakı bərbad durumu müzakirəyə çıxaraydılar"